

PATKÓ BANDI

A HIRES DALIÁS RABLÓVEZÉR

ÉLETE ÉS HALÁLA

ÍRTA

BELLAHÁZY GÁBOR

CSENDŐRKAPITÁNY

BUDAPEST, 1906

VASS JÓZSEF KÖNYVKIADÓHIVATALA

VII, ERZSÉBET KÖRÚT 88.

Patkó Bandi.

Mikor az osztrákok az orosz segítséggel egymásután aratták a győzelmeket a magyar sereg fölött, belátták a magyar vezérek, hogy a további harcz teljesen czéltalan volna és ezért elhatározták, hogy leteszik a fegyvert.

Egyelőre ezt csak a főtisztek tudták és parancsot adtak ki, hogy a magyar sereg éjjel Világos felé vonuljon, a mely Aradtól néhány óra járásnyira fekszik.

Világos várának romjai egy hegyormon még ma is láthatók.

Körülötte csupa hegyláncz, a melyek alatt termékeny földek terülnek el.

A hegytetőkön csupa bokor, erdőség.

A hegyek oldalán, egészen a síkság széléig csupa szőlő, a melyekből az aradi tehetős polgárok fehér nyaralói kandikálnak elő.

Itt telepedett meg a magyar sereg és tábort ütött

Másnap aztán megtörtént a szabadságharcz legszomorúbb ténye: a fegyverletétel.

A szabadságharcz befejezése után az önkény uralkodott az egész országban és minden fegyverfogható embert besoroztak a hadseregbe.

Legjobban szerették a bujdosó honvédeket, s valahányat elcsíphettek, irgalmatlanul besorozták a közös hadseregbe.

Természetes, hogy igen embertelenül bán-
tak velük, hogy ezzel is megbosszulják magukat a magyaron.

Így hát igen sokan megszöktek közülök.

Igen ám, csakhogy ilyen egyes szegény legénynyel nagyon könnyen el lehet ám bántani, s ezért nagyobb csoportokba verődve szövetkeztek egymással s idővel fel is fegyverkeztek.

Így keletkeztek a rablóbandák.

Eleinte csak az osztrák tiszteket üldözték, meg a magasrangú hivatalnokokat, de később, a mikor a csendőrökkel és katonákkal úgyszólván egész hajtóvadászokat rendeztek ellenük, megvadultak, s loptak, raboltak és gyilkoltak ott, a hol csak lehetett.

A szegény paraszt embert mindazonáltal még akkor sem bántották, sőt gyakran segítették is őket.

Szegény legény volt történetünk hőse: Patkó Bandi is.

Őt is elcsípték és besorozták az osztrák ármádiába, de hamar megunta a „gyöngy-életet“, és a legközelebbi alkalmat felhasználva, — megszökött a katonaságtól.

A magyar katonákat persze szétszórták Ausztria különböző részeibe.

Patkó Bandi történetesen Stájerországba került, s rettenetes veszélyek közt, tengernyi nyomorral birkózva, került vissza az országba.

Szülőföldre egy baranyamegyei kis falu volt.

Mint a féle helyre-legénynek szép kedvese is volt s legelső dolga volt, hogy azt felkeresse.

Nem volt ám az könnyű dolog, mert a katonaság és csendőrség éjjel-nappal portyázott, s szemügyre vettek minden gyanús külsejű embert.

Néha napokig alig haladhatott előre, mert hol egy bokorban, hol egy patak medrébe kellett elrejtőznie, nehogy a zsandár rajta üssön.

Falujába hosszas, viszontagságos bujdosás

után jutott el, s estefelé belopózott a kedvese udvarába.

Juliskája, — mert így hívták a Bandi kedvesét — tárt karokkal fogadta őt, s készségesen elrejtette őt az udvar végében levő kukoricza-góréba. Mialatt azonban Patkó Bandi távol volt, szemet vetett egy falubeli csámpás, de gazdag legény is Juliskára.

Ennek a legénynek a szülei több házat bírtak a faluban, azonkívül volt egy csomó szöllejük is.

De Juliskának mindez nem imponált, mert ő Bandit szerette igazán és azt mondta a szüleinek, hogy ha ahhoz a csámpáshoz kényszerítik, inkább megöli magát, semhogy a felesége legyen.

Természetes, hogy az a másik legény erősen bizakodott abban, hogy Juliska azért, mert ő módos ember, kapva kap azon, hogy a felesége legyen.

Ha csak szerét ejthette, mindig ott settenkedett a ház körül, reggel, délben, este.

Így aztán valahogyan megtudta, hogy a Juliska a másé és bosszút forralt a vetélytársa ellen.

Egy nap aztán késő este lábujjhegyen

odalopódzott a kertjük alá és meghúzta magát a kerítés mellett egy bokorban, a hol csendes suttogást hallott.

Persze rögtön gyanakodni kezdett, és miután férfihangot is hallott, végighallgatta a Juliska és Bandi párbeszédét.

— Bármennyire is szeretlek, édes Juliskám, azért mégis el kell mennem, mert nem bírom már tovább ezt a tétlenséget és bujdosást.

— Ne menj még Bandi!

— Ugyan miért?

— Hát mert folyton erre jár a zsandár.

— Hát aztán? Ne félts engem tőlük!

— De pedig féltelek, Bandi.

— Szerezz csak valami kis kézibaltát, majd elbánok én velük.

— De mit gondolsz Bandi, hisz azoknak puskájuk van és le találnak löni.

— Sose félj, leütöm én őket, mint a kutyát.

— Jobb lesz, ha kerülöd őket, mert ha gyilkos lesz belőled, akkor egész életeden keresztül bujdosnod kell.

— No jó. Majd meglátjuk.

— Légy legalább óvatos, — Bandi.

— Majd vigyázok; ha ők nem bántanak én se ártok nekik.

Mikor ezt a kikoszarzott legény meghallotta, mérhetetlen dühre fakadt.

— Hát így vagyunk? — No jó, majd ellátom én a bajotokat.

Ezzel felugrott és lélekszakadva a zsandárokhoz futott, s szóról-szóra elmondta nekik, a mit hallott.

A csendörök még az éjjel meglepték a Juliskáék házát és türelmetlenül döngetni kezdték a kaput.

Juliska sokáig ébren volt, mert féltette Bandit és a nagy kopogásra szörnyen megijedt.

Mielőtt azonban a kaput kinyitotta, kedvesét akarta biztonságba hozni.

Hátraszaladt hát hozzá a kukoricza-góréba és oda szólt hozzá:

— Ébren vagy, Bandi?

— Hogyne, galambom, a mikor egész nap úgy is alszom.

— Nohát akkor menekülj!

— Minek?

— Mert itt vannak a zsandárok.

— Tyüh, az áldóját, ennek a fele se

tréfa! — kiáltotta Bandi és kiugrott a gőréből, megölelte és megcsókolta kedvesét, a nyakába dobta a szűrét, kezébe vette kis villogó fokosát és lerohant a kertek alá.

Most már aztán szaladt Juliska kaput nyitni.

A zsandárok se szó, se beszéd, egyenesen a gőréhoz szaladtak és össze-vissza döfködték azt a szuronyaikkal.

De bármennyire is kutatták ott, bizony nem találtak senkit.

Bandi ezalatt már kiért a mezőkre, 'de egy szemfüles csendőr mégis meglátta az árnyékát.

— Ott szalad ni — kiáltotta a csendőr társainak és hamar felkapta fegyverét, s elsütötte azt.

Erre eltűnt az árnyék és a zsandárok biztosra vették, hogy a szökevény elesett.

Hamar lefutottak hát a kertek alá s nagy örömmel hatalmukba akarták keríteni az áldozatukat, de csak hült helyét találták Bandinak.

— Hogy az ördög vigye el a betyárját — kiáltott fel a nagyhasu őrmester — no de se baj, tudom, hogy úgyis még visszajösz ide, akkor majd elbánunk veled!

De nem elégedett meg ezzel, hanem utána küldött két közembert, hogy kerítsék meg a betyárt élve-halva.

A két zsandár lélekszakadva rohant a menekülő után és lövést is tettek, de hasztalan volt minden, — Bandi megmenekült.

Egy Kis Kaland.

Patkó Bandi emberfeletti erővel futott, míg csak az országútra nem ért.

Ott hátratekintett s fülelt.

Mikor minden csendes maradt körülötte, tudta, hogy nem üldözik már tovább és meglassította lépteit.

Ekkor már virradni kezdett.

A nap bíborvörös fénytől körítve lassan-lassan feljebb emelkedett az égboltra.

Körülötte a varjak krákogtak és jelezve a téli időt.

Hosszú ideig járt úgy magába elmélyedve, majd leterítette a subáját és lepihent egy kissé.

Éppen szundikálni kezdett, a mikor távolról lépéseket hallott.

Bandi lassan felkelt és a legnagyobb nyugalommal várta, hogy az illető közelebb jöjjön.

Nemsokára meg is jelent egy vadászruhába öltözött fiatal ember, a ki nem volt más, mint — a szolgabíró.

Patkó alázatosan meghajolt a vadász előtt és nagy illendőséggel köszöntötte őt

A szolgabíró azonban azzal fogadta a köszöntését, hogy lekapta a válláról a puskáját és célba vette a betyárt.

Bandinak nagyon megtetszett a szolgabíró puskája, nem is csuda, mert igen finom kétsövű vadászfegyver volt.

— Pusztulj, gazember, mert agyonlőlek, mint a kutyát, — kiáltotta a vadász.

— Tegye le az úr azt a fegyvert! — szólt vissza a betyár vakmerően, — mert különben baj lesz.

E közben fenyegető mozdulatot tett a baltával a szolgabíró felé.

A vadász azonban mégis megnyomta a ravaszt.

Bandi azonban gyorsan félrevágta baltájával a puskát, s a golyó a feje fölött fűtyölt a levegőben.

E közben a szolgabíró keze megsebesült, s minden kedve elment attól, hogy még egyszer elsüsse fegyverét.

A vadász azonban hamar felocsúdott a kezén ejtett seb fájdalomtól való pillanatnyi elszontyorodásából és hatalmasan arczul ütötte a betyárt.

Ez kellett csak Bandinak!

Lett erre olyan parázs verekedés, hogy no.

Hol a szolgabíró, hol meg Patkó Bandi került felül és hatalmasan püfölték egymást.

Most már a harc tulajdonképen csak a puskáért folyt.

Bandi mindenáron bírni akarta a fegyvert, a szolgabíró meg a világért se akart fegyverétől megválni, mert kitűnő vontcsövű puska volt, s nagyra becsülte azt.

A vadász igen erőteljes ember volt és így sokáig tartott a tusa, míg végre mégis Bandi kerekedett felül s hatalmas rántással végre kezébe került a puska és ráadásul a vadásztarisznyát is magával vitte, a mely még a dulakodás alatt a földre esett.

A szolgabíró egyideig dühtől tajtékozva nézett a futó betyár után, de aztán — mit tehetett mást — hazaballagott szépen.

Bandi első „pecch“-je.

Mihelyt a betyárnak puska van a kezében, mindjárt egész másképp érzi magát.

Bandinak is menten korcsmázó kedve kerekedett, a mi nem is csudálható, hisz nagyon elfáradhatott a vadászszal történt viaskodás alatt.

Nem sokat járt még és megpillantott egy utszéli csárdát, a hová minden gondolkodás nélkül betért.

Ott egy pár futóbetyár iddogált, de Bandi sokkal büszkébb legény volt, mint hogy akármilyen jött-ment közönséges betyárral összeállt volna.

Külön asztalhoz ült és nagy hangon oda-szólt a korcsmárosnak:

— Hé öreg, — bort ide, vagy mi!

— Csak lassabban barátom, — nem vagyok én süket! — szólt a korcsmáros, a betyár henczegő fellépésén bosszankodva.

— No jól van no, — hozd csak a bort.

A csapláros, a ki potrohos ember volt, elczammogott és kis vártatva elhozta a bort, miközben vizsgaszemekkel nézegette Bandit,

s gyakran lévén betyárokkal dolga, mindjárt tisztában volt azzal, hogy ennek a szénája nincs rendben.

A híresebb betyárok kézrekerítése igen nehéz dolog volt, mert azok elszánt emberek voltak s az üldözésükre kiküldött csendőröknek nem egyszer életükbe került s a betyár mégis csak megszökött.

Ezek a rablók persze tudták, hogy milyen hajszákat rendeznek ellenük s ezért gondoskodtak is róla, hogy megfelelő rejtekhelyeik legyenek.

Földalatti barlagokban, pinczékben ütötték fel táborukat, a melyeknek gyakran két-három, sőt több kijáratuk is volt.

Ezeket rőzsével és földdel betömték, még pedig oly ügyességgel, hogy senki se vette volna észre, hogy ott még ember keresztül is mehet rajta.

Mikor a kocsmáros a Bandi asztalától távozott, megállóit az ajtóban és mégegyszer jól szemügyre vette őt.

Nem kerülte el figyelmét a betyár kuszáit tekintette, tépett és poros ruhája, de sőt a kezén mintha vérfoltot is látott volna.

Nem sokat gondolkodott hát, hanem tit-

kon elküldött a zsandárokért, miközben már előre örült a jó fogásnak.

Kisvártatva porfelleg volt látható az országúton s lódobogást hallottak.

Patkó rosszat sejtett és megkérdezte a csaplárost, hogy kik vágatnak az országúton.

— Óh, azok csak vásáros emberek, szólt a kocsmáros bamba ábrázattal és erőltetett nyugalommal.

Patkó jól a szeme közé nézett a csaplárosnak és észrevette, hogy milyen kárörömöt érez.

Fölugrott helyéből, fölkapta puskáját és tarisznyáját s ki akart rohanni az ivóból, de a potrohos csapláros odaugrott hozzá és hátulról nyakon ragadta Bandit.

— Hohó, barátom! — kiáltott a potrohos kocsmáros, innen ugyan el nem mégy!

Patkó egy jót rántott magán s az ügyetlen kövér ember a földön hempergett.

Mire ez történt, már a csendőrök szuronyos puskáival találta magát és nem volt többé menekülés.

Egy-kettőre lefogták a betyárt és kezét-lábát megvasalták.

— Előre, gazember! — kiáltott az őrsvezető és egyet rúgott rajta.

— Megállj, te nyomorult! — ordította Bandi akorcsmáros felé fordulva, — azért, hogy elárultál, elevenen foglak megnyúztatni.

— Majd elvégzi azt a hóhér teveled! — röhögött a csapláros kárörvendve, miközben kéjjel dörzsölgette tenyerét.

A csendőrök a kaposvári törvényszékre kísérték Bandit és a törvényszék minden teketória nélkül öt esztendei fegyházra ítélte a bűnöst.

Súlyos testi sértés és fegyverrablással vádolta őt meg az ügyész és rettenetes kegyetlenséggel festette a Bandi bűnét.

Mikor az ítéletet kihirdették, Patkó keserűen odaszólt a törvényszéki elnöknek:

— Nem igazságos ez az ítélet! — De vigyázzanak a törvénybíró urak, mert Istenemre mondom, meg fogják ezt keserülni, csak szabaduljak ki!

Pár nap múlva a lipótvári fegyházba vitték Patkó Bandit.

Ez egy híres régi fegyház és tudja Isten, hány jobb sorsra érdemes ember szenvedte ott végig a lelki kínok kálváriáját, csak azért, mert szerencsétlen, hirtelen természetű emberek voltak és felfortyanásukban nem törődtek azzal, hogy mit csináltak.

A fegyintézet egy hegytetőn álló óriási barna épület volt.

Nagy, boltíves termei régen ugylátszik más célú szolgáltak.

Ezek a nagy termek apró, kicsi rekeszekre, vagyis úgynevezett czellákra vannak osztva.

Patkó Bandi egy ideig türelmesen ette a keserves rabkosztot, de történt egyszer, hogy a fegyházban levő összes rabok fellázdak egy igen embertelen őrr ellen.

Ez egy hatalmas természetű, svengáli kinésű, vad természetű állatias ember volt, s olyan kegyetlen, hogy még a félénkebb természetű rabok sem tudták bánásmódját tovább eltűrni.

Nem elég, hogy amúgy is silány táplálékukban amennyire csak lehetett, megrövidítette a felügyeletére bízott fegyenczeket, hanem egyszer egy öreg, törődött rabot minden különösebb ok nélkül agyba-főbe vert.

Egy séta alkalmával aztán, a melyet a rabok a fegyház tágas udvarán szoktak elvégezni, történetesen ez az őrr volt a felügyeletükkel megbízva, s ezt a pillanatot

felhasználták a fegyenczek s mintegy adott jelre fellázadtak ellene.

Néhányan torkon ragadtás és a földre tepertők az őrt, és hatalmas ütlegeket mértek rá.

Az őr — mint említettük — robusztus testalkatú ember volt és rendkívül bátor.

Egy pillanat alatt kirántotta oldalfegyverét és megsebzett néhány rabot.

Erre aztán féktelen dühvel rohantak neki a fegyenczek, s míg a többi őr segítségére siethetett félholtra verték.

Nosza rajta, megindult a vizsgálat.

A főczinkosokat rögtön földalatti külön zárkákba tették és amúgy is kemény büntetésüket még igen gyakori böjttel szigorították.

Mikor az elpáholt őr annyira felépült, hogy kihallgathatták, ráfogta Patkó Bandira, hogy ő volt az, a ki legelőször rohant rá.

A vége az lett, hogy a bíróság még további három évi fegyházat szózott a Bandi nyakára.

Hiába védekezett Bandi, hogy ő nem is nyúlt az őrhöz, nem használt semmit.

A többi rab — mind megrögzött gonosz-

tevő — szintén azt vallotta, a mit az ör, mert azt hitték, hogy ezzel megvesztegetik öt, és jövőben nem fogja őket annyira sanyargatni.

Mikor az ítéletet kihirdették, — Bandi végképen elkeseredett és rettenetes boszút forralt.

— No ez már mégis sok! — morogta Bandi.

— Ha ezek az urak mindenáron igazi gonosztevőt akarnak belőlem faragni, — hát jól van, leszek én olyan betyár, hogy tudom, hogy az egész ország rettegni fog nevem hallatára!

Ettől az időtől kezdve egyeben se járt az esze, mint hogy miképen lehetne megszökni a fegyházból.

Bandi szökik.

Bandiban olyan erős akarat, annyi ravaszság és körültekintéssel párosult ügyesség volt, hogy kár volt, hogy nem a katonai pályán érvényesítette ebbeli tehetségét.

Tekintve azt, hogy hidegvére sohasem

hagyta el, s hogy mindig a helyzet magaslatán állott, vagyis, hogy minden alkalommal rögtön tudta, mi a tennivalója s a szerint cselekedett is, — talán még hadvezér is válhatott volna belőle.

A mint említettük, Patkó feltette magában, akár törik, akár szakad: ő meg fog szökni a vártömlöczből.

Úgyis lett!

Igen ám, csakhogy a lipótvári fegyházból megszökni nem volt olyan könnyű dolog, mint ti azt, kedves olvasóim, gondoljátok.

Éltekintve attól, hogy az ablakok igen magasan vannak, s hogy meglehetősen kicsinyek, azok még erős vasrudakkal vannak ellátva.

Az ajtók pedig olyan erős, keresztpántokkal ellátott vasból vannak, hogy még buzogánnyal se lehet azokat betörni.

Ez még mind nem volna semmi, hogyha ismerjük Bandi erejét és találékonyságát.

De Patkó azokhoz a fegyenczekhez tartozott, a kiknek kezéről még éjjel se vették le a bilincset.

Tanakodott ő éjjel-nappal, hogy mitevő legyen s már ki is találta módját a szökésnek,

de a mikor ránézett a bilincsre, ez végét szakította legszebb és legagyafúrtabban kieszelt szökési terveinek is.

Először az ajtót akarta kifeszíteni s az őrt egyszerűen leütni és menekülni, no de ezzel hamar tisztában volt, hogy lehetetlen.

Nem elég ugyanis az ő czellájának az ajtaját kifeszíteni, mert akkor még csak a folyosóra jut.

A folyosó végén ismét van egy vasajtó, s csak úgy juthat a kapuhoz, a melyhez éjjel-nappal őrség van kirendelve.

Ezt a tervet tehát hamar elejtette, már csak azért is, mert eddig még vér nem tapadt a kezéhez, s csupán az áruló csap-lárosra fáj a foga.

Mi maradt tehát hátra egyéb, mint — az ablakon keresztül megszökni.

De hogyan?

Ez éppen a bökkenő!

Tegyük fel, hogy sikerül az ablakhoz felmásznia és bilincsekbe vert kezeivel a vasrudakat kifeszítenie, de mit ér vele, hisz a fegyház egy meredek hegyre volt építve, s ha az ablakból kiugrik, hát bizony palacsinta lesz belőle.

Bandi mindennel számolt, mielőtt tervének kiviteléhez fogott.

Tudjuk, hogy a mikor a rabot elítélik és a fegyházba szállítják, elvesznek tőle mindent: pénzt, fegyvert, zsebkést, nadrágszíjat, sőt még az alsónadrág madzagját is, nehogy valamelyiknek elkeseredettségében eszébe jusson, hogy fölkösse magát.

Az igazságszolgáltatás ugyanis nem elégzik meg azzal, hogy elítéli és tömlöczbe veti a bűnöst, hanem gondoskodik, hogy az elítélt a reá mért büntetést végig is szenvedje.

E végből az egészségére is vigyáznak, s ha az örök észreveszik, hogy valamelyik fegyencz beteg, rögtön kötelesek azt feljebbvalójuknak bejelenteni, a ki gondoskodik arról, hogy a betegszobába szállítsák és gyógykezelésben részesüljön.

Mert sokkal jobban kínlódik az a bűnös, a ki pl. a reá mért 15—20 évi fegyházat kitölti, mint a ki mondjuk az első hónapban öngyilkosságot követ el magán.

Ezzel kijátszaná a büntetőtörvény kéréletlen szigorát.

De most visszatérünk a Bandi szökésére.

Mint említettük, Bandi jól átgondolta a szökés tervét és végre is belátta, hogy csak az ablakon keresztül menekülhet.

Legelőször is arról gondoskodott, hogy mivel fog leereszkedni az ablakból.

Fogta hát az alsónadrágját és ingét levette és az éj csöndjében szépen összehasogatta keskeny szalagokra, aztán kötelet sodort belőle.

Mikor ez meg volt, következett a nagyobb munka: az ablakon levő vasrostély kifeszítése.

Ez biz roppant nehéz munka volt.

A hatalmas vas rudak nagy terméskövekbe voltak beékelve.

Patkó a bilincsvasával kezdte a rudakat feszegetni, s igaz, hogy nehéz munka volt, de erős akarattal és nagy, megfeszített munkával mindent el lehet érni.

Úgy is lett.

Pár nap múlva inogni kezdtek a rudak.

Erre kimondhatatlan örömet érzett Bandi.

Természetes, hogy ásás közben sok kőforgács és törmelék került ki, a melyet nem volt szabad ott hagynia, mert ez könnyen árulója lehetett volna, miután a szemfüles börtönörök figyelmét okvetlenül felkeltötte volna.

Bandi ezeket gondosan a zsebébe rakosgatta.

Mikor a szökés órája közelgett és minden zsebe tömve volt, az ágyába rejtette zsebeinek tartalmát.

Patkó nemcsak rendkívüli ügyességgel birt, hanem óriási szerencséje is volt.

Aznap ugyanis, a melyre vakmerő szökésének keresztülvitelét kitűzte, este óriási vihar keletkezett.

Az égen egyetlen csillag sem tündökölt.

A várablakokat kegyetlenül verdeste az eső, s a folyosókon csak úgy süvített végig az orkán.

Az ilyen idő a legalkalmasabb a „munkára“, mert az őr is álmosabb, mint rendesen, meg a folytonos egyhangú kopogás, a melyet az esőcseppek okoztak az ablakok bádogpárkányain.

Hozzájárult ehhez a szél mormogása és a tornyokon levő rézkakasok rikácsolása is, a mi mély álomba ringatta a mi rosszat sem sejtő őrt.

Patkó most már annyira előrehaladt a munkájában, hogy már csak egy rántás kellett, hogy a vasrudak egészen kijöjjenek a helyükből.

Ekkor megpihent és megvárta az éjfél.

Mikor a folyosó órája elütötte a tizenkettőt, Bandi neszeit, de az egész várban mély csend honolt.

Most fölkelte és kiszakította a rudakat a falból.

De egyet mégis benne hagyott, hogy legyen mire a köteléket erősíteni.

Ezután felemelte az asztalt és lábujjhegyen a falhoz vitte s fölállt reá.

Tátongó mélységet látott maga alatt, úgy' hogy egy pillanatra megborzadt attól a gondolattól.

A kiszedett vasrudakat csendesen az asztalra csúsztatta s aztán elővette és a derekára csavarta a kötelet.

E pillanatban léptek kopogása hallatszott a folyosóról.

Bandi ijedtében hirtelen leakart ugrani, de széltében megcsúszott, s a mint leugrott, az asztal is felborult.

Ez persze nagy lármával történt, mert a vasrudak is leestek a földre.

E pillanatban az ajtón levő ellenőrző lyukon az őr rémült ábrázata meredt Bandira.

Az őr a folyosóról beszűrődő gyér világozágnál is rögtön észrevette, hogy a vasrostély ki van feszítve s az ablak tárva nyitva.

Sietve előkapta hát az ajtó kulcsát, kirántotta az ajtót és szuronyos puskáját Bandira fogta.

— Meg se moccanj, gazember! — kiáltotta az őr torkaszakadtan, — mert agyonlőlek, mint az ebet!

Bandi tudta, hogy most villámgyorsan kell cselekednie, mert különben vége mindennek.

A mikor ijedtében leugrott az asztról, ösztönszerűleg egy vasrudat markolt meg. Ezzel egy szempillantás alatt úgy fejbevágta az őr, hogy az vértől borítva rogyott a küszöbre.

Bandinak se kellett több.

Nekiugrott az őrnek, kiragadta a görcsösen kezében fogott fegyvert, lekapta róla a szuronyt, aztán az ablakhoz rohant.

Legelőször a puskát hajította ki az ablakon s aztán hihetetlen gyorsasággal a kiálló vasrúdra erősítette a kötelet, azt kidobva az ablakon, a mélységbe bocsátotta s felugrott az ablak párkányára.

Ezalatt azonban az őrmagához tért kábultságából, feltápászkodott, kitámolygott a folyosóra és torkaszakadtából segítségért kiáltozott.

Erre természetesen felriadt a többi ör is, és csakhamar rohamlépésben közeledtek a szökevény czellája felé.

Ekkorára Bandi már vígan ereszkedett lefelé a kötélén.

—Az Istenért, mi történt? — kiáltották az örök szörnyen megijedve.

—Most ereszkedik le Patkó a vár falain' — nyöszörögte a vértől borított börtönőr.

—Fogjátok meg! — ordították az Örök fejüket vesztve.

—Löjjetek utána! — kiáltották mások és lélekszakadva rohantak az üres czellába, majd többen felmászta az ablakra és kihajoltak rajta és néhány lövést tettek a menekülő felé.

A puskalövések zaja egy pillanat alatt fölverte az egész fegyházat, s a rabok didegve futottak az ajtókhöz, hogy megtudakolják, mi történt.

—Vágjátok el a kötelet! — biztatták egymást a börtönőrök — hadd zuhanjon le a gazember.

— Dehogy! Inkább húzzátok fel rajta a bitangot.

Többen meg is ragadták a kötelet, de ekkor egy tompa zuhanás hallatszott és kötél pehelykönnyűvé vált és gyorsan sík lőtt fölfelé, akárcsak a gyík.

— Biztosan nyakát törte a gazember!

— No, ez se szökik többet!

— Lesz a kóbor ebeknek táplálékuk!

— Nem kár az ilyen betyárért, — úgyis csak átoknak hozta az anyja a világra.

Ilyen és hasonló szitkokat szórtak az örök a menekülő felé.

— De még most lenne csak igazi átokk a népen, ha valami csodálatos módon még! megmenekülne, — szólt az egyik börtönőr. bajuszát félretörülve.

— Az lehetetlen, különben gyerünk le és nézzük meg. Én azt hiszem, palacsintává zúzta magát a gonosz a sziklákon.

Le is mentek azonnal és lámpákkal kérész túl-kasul kutatták a vársánczot, de száj tátongva tapasztalták, hogy a szökevénynek teljesen nyoma veszett.

Azt még csak megértették volna valahogyan, hogy pár lépésre el tudott volna

vánszorogni, de hogy még csak vércseppeket se találtak a lábnyomai mellett, ez már megfoghatatlannak látszott előttük.

Pedig hát a kötél a fal felénél alig ért tovább, így hát a betyárnak meg kellett tennie a halálugrást.

Patkó Bandi csakugyan megszabadult, még pedig igazán a csodával határos módon.

A mint ugyanis a kötél en lefelé bocsátkozott és rémülettel telt szívvel nézett a szédítő mélységbe, egy pillanatra egy villám világításánál meglátta, hogy alatta egy sűrű bokor van, a melynek ágait erősen hajtogatja a szél.

— No, ba erre sikerül ráugranom, — gondolta magában, — akkor lehet, hogy ép bőrrel menekülhetek meg.

Néhány pillanat múlva történt azután az, hogy a börtönörök utána löttek.

Bandihallotta ugyanagolyók sivitiesát, de szerencsére azoknak még a szele sem érintette őt.

Hidegvére és lélekjelenléte most sem hagyta el őt.

Csak egy pillanatig habozott és páratlan elszántsággal megtette a nyaktörő halálugrást és — a véletlen szerencse kedvezett neki.

Bandi teljes súlyával a bokorra zuhant.

Más ember bizony agyonzúzta volna magát, de Bandi úgy tudott ugrani, mint a macska.

Neki semmi egyéb baja nem történt, mint a mikor a bokorról lefordult, eltörött a balkarja.

— Eh, mit, ebsont beforr, — mormolta magában.

Azután gyorsan megkereste a ledobott fegyvert, kezébe kapta, törött balkezét pedig a kabátja alá szorította, nehogy a vércseppek árulói lehessenek.

Azzal ucczu neki, kimenekült az elhagyott és csak szemétdombnak használt sánczárokból.

A betyárok Között.

Bandi tisztában volt azzal, hogy reggel mindenfelé a keresésére fognak indulni, azért hát teljes erővel futott, a míg csak bírta, hogy még hajnal előtt biztos menedéket találjon.

Hajnal felé már a harmadik határban tartott.

Ott egy cigányputri keltette fel figyelmét, a mely félig a földbe volt ásva.

— No hála az Égnek! Itt egyelőre elég jó rejtkehelyre találtam — gondolta magában és belépett az alacsony kunyhóba.

Alig, hogy a küszöböt átlépte, a háttérből egy öles természetű óriás ugrott elő és puskát ragadva, Patkóra fogta azt.

— Megállj! Ki vagy? — dörögte az ismeretlen óriás.

Patkó se volt rest, ő is felkapta fegyverét, célba vette a haramiát és az óriás orra alá tartotta, miközben a legnagyobb nyugalommal így szólt:

— Patkó Bandi vagyok, és éppen most szöktem meg a lipótvári fegyházból.

— Akkor hát kerülj beljebb.

— Köszönöm.

— úgy hát akkor te is a magunk fajtájából vagy. Tehát szervusz testvér.

— Adj Isteni

A kunyhó tulajdonosa most letette fegyverét.

— Én Gölöncsér Jóska vagyok — folytatta büszkén, — a híres betyárvezér, a kit hét vármegye pandúrja üldöz.

Patkó Bandi erre közelebb lépett hozzá és kezét nyújtotta Gölöncsérnek.

Gölöncsér Jóska szép szál ember volt. Koromfekete haja és torzonborz szakála, meg villogó szempára rendkívül nagy hatást tett Bandira.

A beszélgetés folyamán Jóska meglátta Bandinak a kabátjába rejtett balkarját.

— Mi baja a karodnak, pajtás? — kérdezte Gölöncsér.

— Eltört, a mikor a várablakból leugrottam.

— Teringettét, az merész ugrás lehetett, s úgy látom az arcodból, hogy igen vakmerő ficzko vagy.

— Leszámoltam a világgal, gyűlölök mindenkit, s az a főtörekvésem, hogy olyan dolgokat mivelhessek, a miért mindenfelé rettegjék a nevemet.

— No jól van öcsém, — éppen ilyen ember kell nekünk, — szólt Gölöncsér megelégedve, — pár napig úgy is itt kell maradnod, a inig a balkarod összeforr, addig talán ismét összekerül az én bandám, a melyet szétugrasztottak, s akkor te is beállhatsz közénk.

Estefelé éles füttyöt hallottak, mire Gölöncsér Jóska felugrott a szalmazsákjáról, a melyen megpihent volt és villogó szemekkel az ajtóhoz sietett.

Egy állig fölfegyverkezett rabló állott a kunyhó előtt.

—No mi újság, pajtás, — kérdezte Gölöncsér olyan hangon, a melybe öröm és keserűség vegyült.

—Várjuk a parancsodat, kedves vezérünk!
— felelte a most érkezett haramia.

— Várjátok? — Tehát többen vagytok?

—Ugyvan. A pandúrok rettenetes hajsztát rendeztek ellenünk, s azt hiszem többeket közülünk fogságba is ejtettek, de heten megmenekültünk az üldözők elől. Széjjelrcbentettek ugyan valamennyiünket, de a közeli erdőben megint csak összeverődünk.

—Tudod-e mi az újság? — mondta most Gölöncsér, — kaptok egy új tagot, a ki azt hiszem becsületére fog válni a bandának.

—Majd elválik, — mondta kétkedő hangon a haramia és megtörülte vastag bajuszát.

—Menjetek és szerezzetek most valami harapni valót, s pár napig még maradjatok

itt az erdőben; akkorára az új tag is feépül sebéből, s aztán messze földre megyün innen.

Nyolcz nap múlva Bandi balkarja ug a hogy beforrt s kijelentette Gölöncsér élőt hogy nem akar itt tovább is tétlenül hevem

— Jól van öcsém, ezt már szeretem mert messze földre megyünk, monda haramiavezér.

— Legelőszőr is a Dunántúl akaró dolgozni.

— Ejnye, adta hunczutja, tán ördögö van, hogy így eltaláltad a tervemet.

— Számadásom van ott valakivel, az pedig mielőbb le akarom róni.

— Ha kedvez a szerencse, — biztatt. Bandit Gölöncsér, — akkor egy pár nai alatt lerőhatod . . .

Másnap aztán összegyűltek a haramiá' és összeszedték csekély vaczkukat és utnai indultak.

Bandit nagyon kicsinylőleg fogadta a banda

Ez nem is csoda, külseje nem árult e semmi különöset.

Termete közepes volt, a válla se volt valami nagyon széles, s így az, aki még

nem érezte vasmarkának roppant erős szorítását, az nyápicz embernek tartotta.

Pedig hát Bandi igazi vasgyúró volt.

Karja, melle, lába csupa aczélizom volt.

Fürge, mint a sólyom, s míg más egyet fordult, addig ő már végzett egy emberrel.

Éles szeme, gyors felfogó képessége és fürgesége azonban még páratlan leleményességgel és vakmerőséggel is párosult, a mivel csakhamar megkedvelte magát a bandával.

Bandi beváltja ígérétét.

A banda már jó nagy utat tett meg, s holmi apró-cseprő kalandjaik is voltak már, a mikor egy szép napon így szólt Patkó Gölöncsérhez:

— No most itt az ideje! Ütött a leszámolás órája.

— Igen, hogy hogy? — kérdezte Gölöncsér.

— Itt vagyunk a közelében annak a hitvány csaplárosnak, a ki elárult és a zsandárok kezére juttatott.

— Hát lőd le azt a nyomorult kutyát.

— Nem addig a'! Az nem elég nekem!

— Hát mit akarsz?

— Én azt ígértem a gaz bitangnak, a mikor a csendőrök kihurczoltak a korcsmájából, hogy elevenen megnyúzatom őt. Ezt szórul-szóra végig is akarom hajtani rajta. Csak bocsáss egy pár embert a kezem alá, a többivel ne törődj.

— Szívesen pajtás, de csak vigyázzatok, hogy baj ne érjen benneteket.

— Sohse félts engem, — öreg, — annak! a nyomorultnak még ma lenyúzom a bőrét.

— Csinálj vele, a mit akarsz, bánja az ördög; egygyel több, vagy kevesebb a rováson, az már úgy se számít.

Bandi harmadmagával késő este indult e a baranyai korcsmároshoz.

A mint odaérkeztek, tüstént be is zörgettek a korcsma ajtaján.

— Ki van odakint? — kérdezte belülről egy öblös hang.

— Itt zsandárok vannak! — felelte Patkós hetykén, — hát odabenn kik vannak? — kérdezte aztán szigorú hangon.

— Itt is zsandárok! — válaszolta a csapláros.

— Akkor rendben vagyunk. Nyiss hát gyorsan ajtót.

Belülről most nagy mozgolódás és fegyvercsörömpölést hallottak a jövevények, mire Bandi két társa megszeppent.

Patkó figyelmét nem kerülte ez ki, s kicsinylőleg odaszólt nekik:

— Ha nem mertek bejönni, hát maradjatok idekint!

Erre a betyárok elröstelték magukat, mire kinyílt az ajtó, ők is beosontak Bandi után.

A mint beléptek az ivóba, két zsandár állott velük szemközt fölemelt puskával, andi nem sokat gondolkozott, hanem előrántotta szüre alól a kis kézibaltáját és úgy fejbevágta vele az egyik zsandárt, hogy az egy jajszó nélkül holtan rogyott össze.

Mikor ezt a másik csendőr meglátta, halálra rémült és lebecsátotta puskáját, majd térdre borult és kegyelemért könyörgött:

— Irgalmazzatok! vegyétek figyelembe, hogy feleségem és négy kicsi gyermekem van, s ha én itt most meghalnék, azok éhenvesznek!

Ez a könyörgés meghatotta Bandit.

— Hadd itt a puskádat, aztán eredj a pokolba! — rivalt rá Bandi.

E pillanatban ismerte fel a csapláros az elárult legényt, és úgy reszketett, mint a kocsonya s hamar el akart illanni, de Patkós megragadta őt és a földre rántotta.

— Hohó, gazember! — Innen ugyan es nem mégy! — Emlékszel-e még arra, hogy tavaly ilyenkor rutul elárultál?

— É—é—n? Dehogy, dehogy! Hiszen ... a zsandárok maguktól jöttek ide. Én nem hívtam őket, — dadogta kékre-zöldre válva a csapláros.

— Jó, jó, emlékszel-e an a, hogy mit ígértem akkor neked?

— Az Isten szerelmére, csak nem akar engem elevenen megnyuzni? — siránkozott a korcsmáros.

— De biz igen, — te nyomorult kutya!

— Inkább vegye el mindenemet, csak az életemet kímélje.

— De mikor nekem semmid se kell., csakis az életed! — válaszolta Patkó.

Azzal egyet rúgott rajta és megparancsolta a két társának, hogy húzzák le a csapláros ruháit.

A két betyár neki is fogott és sorba leránczigálta a korcsmáros ruháit.

A mikor ezek pőrére vetkőztették, Patkó vad gyönyörrel mártotta be bicskáját a szerencsétlen ember húsába és minél borzasztóbban ordított, annál nagyobb kéjjel hasogatta le testéről a bőrt.

A boldogtalan ember rettenetes kínokat állott ki, míg végre eszméletét vesztette.

Ekkor szalmát hozatott Bandi, rárakatta azt a haldokló emberre és meggyújtotta.

Néhány rövid percz múlva lángban állott az egész csárda.

Reggel az egészből nem maradt egyéb hátra, mint egy pár üszkös gerenda s néhány zsákra való fekete pernye.

A lefegyverzelt zsandárnak is végig kellett néznie ezt a szörnyű Ítéletet, a kihez most így szólt Bandi:

— Így bünteti Patkó Bandi az árulókat!
— Eredj el a vármegyére, hadd tudják meg ott is, hogy milyen sors vár azokra, a kik engem betyárrá tettek.

A zsandárt a lejátászódott borzasztó jelenet csaknem teljesen elnémította, úgy hogy alig bírt valamit makogni.

Nagy híre ment ennek a kegyetlen bosszúnak az egész Dunántúlon s ettől fogva jobban kezdték rettegni Patkó nevét, mint a Göllöncsér Jóskaét.

Hogy szokott Bandi pénzt szerezni.

Bandi nemcsak bujdosó betyár volt, hanem ha akarta, urnák is nézték.

Egyszer felrándult a felvidékre és egy nagyobb vidéki városban telepedett meg pár napra.

Ez téli időben, a farsangban történt.

Mehetett akkor kirándulni, a nagyobb rablói adjáratok szüneteltek.

A második este éppen nagy bálra készültek a város lakói.

Bandi frakkot húzott, felvette a magával hozott lakkcipőjét és kifogástalanul fényes czilindert nyomott a fejére és azzal elhajtott a bál színhelyére.

Ott felkereste a rendezőseget.

— Báró Pramgen Ottó vagyok, — mutatkozott be Bandi főúri fesztelenséggel és meg akarnám nézni az önök bálját!

Fellépése oly biztos volt, modora és ruházata oly elegáns, hogy senki sem kételkedett mivoltában.

Kitűnő tánezos lévén, a leányok is szívesen fogadták, sőt még a lorgnett alól kikanaló, örökké vizsgálódó anyai szemek sem találtak rajta kifogásolni valót.

Így ismerkedett meg egy igen előkelő és gazdag felvidéki főnemes család leányával.

A családot többször meg is látogatta, és kifürkészte, hogy hol vannak birtokaik.

Többek közt a Dunántúl is volt nekik egy uradalmuk.

Ez a leány most eszébe jutott Bandinak, miután megtudta, hogy a Dunántúli birtokán van, elhatározta, hogy felkeresi őt és szerez magának egy csomó pénzt.

Szerzett egy kocsit, felvette legszebb látogató ruháját és elhajtattott a kastélyba.

A mint ott megérkezett, tekintetre sem méltatta a cselédséget, hanem átadta a névjegyet és megparancsolta nekik, hogy jelentsek be a grófnőnél.

A grófnő ezidő szerint egyedül volt, mert időközben elárvult. Cselédsége csupán egy komornából, inasból meg szobaleányból állott.

Nagybátyja időközönként meg szokta látogatni, hogy a gazdaság menetét ellenőrizze, de Bandi kileste a kedvező alkalmat, a mikor a nagybácsi távol volt és akkor lelte meg látogatását.

A komorna nagyon óvatos volt és miután nem ismerte őt, azt mondta neki, hogy úrnője nem jól érzi magát és nem fogad senkit sem.

— Jelentse csak be Pramgen bárót, — szólt Bandi hetykén. — A grófnő aztán majd fogad engem!

Ezzel belépett egy kisebb fogadó szobába és fesztelenül belevetette magát egy karosszékbe.

Nemsokára jelentette a komorna, hogy a grófnő ugyan nem érzi magát jól, de azért fogadja a báró urat.

Kölcsönös üdvözlés és szokásos udvariasági frázisok elmondása után a „báró ur“ így szólt:

— Én egy igen fontos dologban jöttem, és nem akarom, hogy esetleg a cselédség meghallja beszélgetésünket és ezért kérem, grófnő, menjünk a mellékszobába.

A grófkisasszonyt meglepte ez a furcsa

kívánság és egy perczig habozott, de Bandi nem sokat teketóriázott, hanem karját nyújtotta és így szólt:

— Szabad kérem, mert az én időm ki van mérve!

Erre a grófnő megijedt és lesütötte a szemét; Patkó pedig kezét karjára tette és bevezette őt a másik szobába és maguk után rögtön betette az ajtót.

Mikor egyedül voltak, Patkó kihúzta magát és villogó szemekkel ezeket mondta:

— Tudja meg, grófnő, hogy én nem báró Pramgen vagyok, hanem Patkó Bandi, a híres betyárvezér! És kérem, legyen szives nekem azonnal tízezer pengőt adni, különben nagy baj lesz!

A grófnőt ez a nem várt, hirtelen fordulat annyira meglepte, hogy kővé meredten maradt állva. Pár pillanatig tartott ez így. Aztán ájultan rogyott a pamlagra.

Ezt az időt Bandi felhasználta arra, hogy belenyúlt a szekrénybe és kiszedett onnan mindent, a mit csak érdemes volt elvinni.

Mikor a grófnő fölészmált, rögtön a csengőt akarta meghúzni, hogy szolgálsemélyzetét segítségül hívja.

Erre Bandi ráfogta revolverét.

— Egy lépést sem grófnő, mert elsütöm fegyveremet! — szólt Bandi villogó szemekkel és felhúzta a kakast.

A grófnő rémülten nyúlt az ékszertartójába és elébe tette összes drágaságait.

Bandi most szakértő szemekkel vizsgálgatta a drágaságokat és sorra elzsebelte a legbecselesebb dolgokat.

Brilliáns fülbevaló, igaz gyöngyök, drága karpereczek és sok-sok mindenféle nagybecsű tárgy került így birtokába.

Mikor készen volt, udvariasan ajánlta magát és gúnyos mosolylyal köszönte meg a grófnő szives ajándékát, de kijelentette, hogy ha két óra alatt bárkinek is szólni mer az esetről, úgy halál fia.

Ezután, mintha mi sem történt volna, szépen kísértált az előszobába, feladatta magának a felsőkabátját az inassal és gavalléros borraivalót adott neki s az inas alázatos hajlongása közt kilépett az ajtón.

A mint kiért a kapun, belevágta magát a kocsiba és nagy sebesen elhajtattott.

A grófnő tényleg nem mert kétórahosszáig senkinek sem szólni, csak azután

közölte a dolgot a cselédséggel és küldte az inast a csendőrségre.

Pár percz múlva megérkezett a csendőrtiszt és körülményesen elmondott magának mindent és kihallgatta a cselédséget is.

Mit használt mindez?

Bandi már akkor hegyen-völgyön túl volt.

A kocsival a legközelebbi helységbe hajtatott, a melyet körülbelül 2 óra alatt ért el.

Ott leszállt, jól megfizette a kocsist és gyalog folytatta útját, de ismét kiment ajz országúira és a legnagyobb sietséggel egész más irányt vett, mint a honnan jött.

A csendőrtiszt rögtön portyázást rendeztetett embereivel, sőt kisült az is, hogy mikor Patkó a grófi kastélyból elhajatott, a csendőség mellett is elhaladt kocsiján, de a legcsekélyebb gyanút sem keltette a kapu előtt nyugodtan szivarozó zsandárok előtt.

Újabb kegyetlenkedések.

Történt egyszer, hogy a banda egy erdő közepén a tisztáson megtelepedett. Ott aztán tüzet raktak és vígan körülülték azt, abban

a tudatban, hogy itt ugyancsak nyugodtan lehetnek.

Alig ültek itt egy félóráig, szokatlan neszt, majd nemsokára többek lépésének a zaját hallották.

Erre persze fölugrottak és arra a szomorú tapasztalatra jutottak, hogy csendörök lepték meg őket s minden oldalról golyózáport zuditoltak rájuk.

Nem telt bele egy pillanatnál hosszabb idő s mindenik betyár egy-egy vastag fatörzs mögé menekült és szintén derekasan kezdtek tüzelni a zsandárokra.

Patkó Bandi is egy széles derekú fa mögé bújt és egyenesen az üldözők parancsnokát, egy csendőrtisztet vett célba.

A mikor Bandi löni akart, a puskáját mindig a törött balkarjával feltámasztotta s így mintegy gépbe fogta a fegyverét, miáltal oly pompásan tudta célba venni kiszemelt áldozatát, hogy úgyszólván minden lövése talált.

Most is így lett.

A mint lövése eldördült, a tiszt kezéből kihullott a kard, a szívéhez kapott, megtántorodott és a földre rogyott.

— No ez se veszi föl többé a kardját!
— jegyezte meg Patkó.

A mikor a csendőrök látták, hogy parancsnokuk megsebesült, iszonyú düh fogta el őket és minden oldalról szuronyt szegezve törtek elő, hogy körülfoghassák a betyárokat.

Őrmesterük Patkót vette célba, a kinek még nem volt annyi ideje, hogy fegyverét megtöltse.

Ez azonban legkevésbé sem hozta őt zavarba.

Elővette hamar csodás kézibaltáját, a melynek dobásában most már olyan gyakorlatra tett szert, hogy oly biztosan talált vele, mint más a puskával.

Egy pillanat se kellett hozzá, odavágta baltáját és az őrmesterrel is végzett.

Ez már végképpen kihozta a zsandárokat a sodrukból s mivel a sűrű fák között nehezen tudtak a szuronyyal boldogulni, jobbnak vélték a fegyverüket megfordítani s amúgy magyarosan akarták a betyárokat leverni.

Csakhogy ez a tervük igen szerencsétlen volt.

A betyárok ugyanis rendkívül fürge emberek voltak s oly ügyesen kerülték ki a csapá-

sokat, hogy a zsandárok a folytonos puskaemelésüktől teljesen kimerültek.

— No most már ne kíméljétek a kutyákat, hanem bánjatok el velük! — biztatta Bandi a társait.

A betyárok annyira bíztak már ekkor Bandiban, hogy minden parancsát vakon teljesítették.

A hányan voltak, hamar megfordították a fegyverüket és vígan püfölték a puska-tussal a kifáradt csendőröket.

Ennek a harczmodornak, a melyet a betyárok csak az imént tanultak a zsandároktól, meg is lett a kívánt eredménye, mert pár percz alatt hatot tettek harczkép tel enné az üldözők közül.

Mondanunk se kell, hogy a többi be sem várta, míg rájuk kerül a sor, hanem ucczu neki, megfutamodtak.

Ekkor aztán Bandi kiadta a parancsot, hogy kettesével össze keli őket kötni. A mikor ez megtörtént, Bandi vallasni kezdte őket.

— Hát ki volt az a nyomorult, a ki benneteket idevezetett? Mert azt csak nem akarjátok elhíttetni velem, hogy a saját esze-tekőtől találtatok itt bennünket?

A csendőrök belátták, hogy itt minden tagadás amúgyis kárba veszt, menekülésről pedig szó se lehet, hát szépen megváltották, hogy Somssick gróf egyik gazdatisztje vezette őket nyomra, abbéli félelmében, hogy urát is, meg őt is ki fogják rabolni.

— No hát jól van. Legyen igaza annak a gazdatisztnek. Igenis, ki fogjuk rabolni nemcsak őt, hanem az uraságát is. Hanem, hogy ezt az elhatározásunkat valahogy el ne vihessétek neki, hát benneteket felakasztatlak! — szólt Bandi kegyetlenül cinikus hangon.

Erre a csendőrök szívszaggatóan rimánkodni kezdtek, hogy kegyelmezzenek meg nekik, de Bandi hajthatatlan maradt.

Csupán kettőnek adott mégis kegyelmet, mert azok családos emberek voltak. Az ilyeneket pedig Bandi sohasem szokta kivégeztetni.

Pár percz múlva a négy csendőrt tényleg felakasztatta, még pedig annak a fának az ágaira, a melyik mögül ő tüzelt reájuk.

Pásztorórák.

Bandi tudta, hogy ennek az újabb kegyetlenségnek nagy hire megy majd mindenfelé és hogy a felkötött csendőrökért egész hajtóvadászatot fognak rendezni ellene és társai ellen a vármegye urai.

Ezt pedig el akarta kerülni. Ezért fogta magát és embereivel a legnagyobb sebességgel vonult le Szlavónia felé.

Hogy útközben nagyobb feltűnést ne keltsenek, bandáját apróbb csapatokra osztotta.

Így aztán könnyebben menekülhettek, ha esetleg csendőrököt vagy katonákat küldenek ki ellenük.

Ő maga csak egy darabig ment még velük, ellátta őket a szükséges utasításokkal és tanácsokkal s aztán elhatározta, hogy meglátogatja a kedvesét: Juliskát.

Útközben néhány vásárra ment, a hol mindenütt sok szép dolgot vett a szive választottja részére.

Vásárolt egy csomó nehéz selyem-viganót, gyöngyöt, kalárist és tudja az ördög még mi mindent, hadd teljék benne a Juliska öröme.

Másnap este nagy titokban megérkezett a szülőfalujába és bekopogtatott a szeretőjéhez.

— Szervusz, édes angyalom! — kiáltotta Bandi és örömmel rohant a kedveséhez, megölelte és össze-vissza csókolta őt.

— Hozott Isten, Bandikám! — fogadta őt a leány. — Hát merre jártál?

— Hajh, nagy annak a sora!

Ezután Bandi nagyot mosolyogva előhúzott egy szép tarisznyát, letette a nagy köre és rámutatott.

— Mit gondolsz, édes Juliskám, mi van ebbe?

— Mi? Hát mond meg!

— Nem találsz ki?

— Nem én!

— Hej pedig ez mind neked való.

— Nekem?

— Neked hát!

— Aztán honnan hoztad?

— A vásárból!

— Hadd gyújtsak hamar lámpást — szólt Juliska és beszaladt s pár pillanat múlva már jött az égő lámpával a tornácra.

— Hát nyisd ki Bandi, hadd lássam, hogy mi van benne.

— Hja, lelke, az nem megy olyan gyorsan.

Erre Bandi kényelmesen kinyitotta a tarisznyát, csakhogy a kedvese kíváncsiságát még jobban felcsigázza.

Legelőször egy szép selyem viganót vett ki a tarisznyából.

— Jaj, de szép! — kiáltotta Juliska kitörő örömmel — milyen gyönyörű piros a színe, hát még a rózsák, a mik rajta vannak!

— Hát ehhez mit szólsz? — kérdezte most Bandi és elővett egy még szebb szoknyát.

— Jaj Istenem, ez meg kék. Hisz ez még szebb, mint az a másik.

Ekkor Juliska félretette a másikat, a kék viganót meg menten fel is próbálta.

— Ezt nézd meg, Juliskám — folytatta Bandi s kivett egy sor szép színes gyöngyöt.

— Ilyen szépet még Isten úgyse nem is láttam!

Most aztán a keszkenők következtek sorra.

— Add ide Bandikám, hadd tegyem fel — ujjongott Juliska és egymásután fölpróbálta a selyemkendőket és mindegyikkel a tükörhöz szaladt.

— No látod, Juliskám, hogy még a távolban sem feledkeztem meg rólad. íme, nézd, még csizmát is hoztam neked.

Ezzel jó mélyen belenyúlt a tarisznyába és elővett egy gyönyörű pár piros csizmát, egy csomó sárga, piros, kék, zöld, meg tudja az ég milyen színű selyempántlikát s végül egy szép, széles nemzetiszínű szalagot a derekára.

Most már nem bírta Juliska megállani, hogy a nyakába ne boruljon a kedvesének.

Jó pár perczig tartott, míg Juliska annyira magához tért az örömtől, hogy ismét gondolkodni tudott.

— Gyere beljebb, lelkem Bandikám — szólt most a leány és bevezette a legényt a szobába.

— Ejnye, de el is fáradtam, — szólt Bandi és leült egy székre.

Juliska mindjárt elszaladt, hozott egy jó fiaskó bort, egy kis szalonnát, egy darab kolbászt meg egy czipót.

Bandi kétszer se kérette magát, hanem derekasan nekilátott a falatozásnak.

— Egyél te is, Juliskám! — szólt Bandi aztán.

— Nem eszem, fiam, mert én már az előbb ettem.

— Hát koczzints legalább velem!

— No jó, hát nem bánom.

Jó párszor koczzintottak még.

Juliska csak alig a nyelvét mártotta a borba, de Bandi mindig jókat húzott a pohárból.

A leány meg nem sajnálta, hanem töltött neki vígan.

Minden második-harmadik pohár után persze összecsőkolóztak és kezdték megbeszélni a jövő terveit.

Egyszer csak szomorúvá vált a Juliska képe.

— Te Bandi, — szólt a leány elszontyorodva.

— Mit akarsz, galambom?

— Nagyon örülök, hogy olyan sok szép ajándékot hoztál, de . . .

— De . . . ?

— . . . de félek, hogy . . .

— Mitől félsz?

— Hát félek, hogy nem igaz utón jutottál hozzá.

— Ne törődj vele, galambom!

— De féltelek ám!

— Ugyan kitől?

— Hát a zsandároktól.

— Ne félts engem.

— Mond meg hát, hogy jutottal azokhoz a szép dolgokhoz?

— Az az én gondom.

— Nézd Bandikám, elég volt már azokból a kalandokból, térj az igaz útra.

— Bajos az lelkem.

— Ha igazán szeretsz, akkor megteheted az én kedvemért. Eleinte csak meglesztink valahogy. Te majd becsületes munka után látsz és én is dolgozni fogok. Takarékosan fogunk élni, veszünk házat, földet s mire megvénülünk, nyugodt életünk lesz. Hát nem jobb lesz így, mint örökké bolyongani, örökös rettegésben élni, hogy minden pillanatban attól kelljen félni, hogy elfognak a zsandárok.

Bandi ekkor már annyira el volt vadulva, hogy rá se hederített a szép szóra, hanem még elkezdett dicsekedni a hőstetteivel.

Elmondta, hogy mikép került a fegyházba, mint szökött meg onnan.

Csak a legnagyobb kegyetlenségeit titkolta el, nehogy megundorodjék, vagy félni kezdjen tőle a kedvese.

Erre már rimánlodni kezdett a leány és sírva kérte Bandit, hogy szerezzen magának valami becsületes munkát, a miből majd mindketten tisztességesen megélhetnek.

— Nem lehet, galambom, — felelte Bandi, — mert a kinek egyszer vészett hírét költik, annak el is kell vesznie.

— Dehogy kell, lelkem! Nézd, itt most az ördög se fog téged keresni. Én elrejtelek egy pár hétig, azalatt lecsendesedik minden és te megint becsületes ember lehetsz.

— Nem ér az semmit, angyalom! A becsületességgel nem sokra jut az ember. Ha hajnaltól estig is dolgozom, mit érek vele, legföljebb annyit tudok megkeresni, hogy éhen ne vesszünk.

— Majd dolgozom én is! — szólt közbe a leány lelkesülten.

— Majd ha jó sok pénzem lesz, akkor úgy is becsületes embernek fognak tartani, mert a gazdag embernél nem nézik azt, hogy tiszta-e a lelke, hanem csak azt, hogy vájjon hány ezres lehet a bugyellárisában.

— Jaj, csak el ne fogjanak, mert meghasad a szívem! — fehászzkodott a leány.

— Sohase félts attól engem.

Ekkor halk zörej hallatszott a leány ablakán és egy legény alakja jelent meg előtte.

— Bocsáss be, édes Juliskám! — súgta egy férfihang halkán.

— Mi az? — kiáltotta Bandi sötét tekintettel és mindjárt lövésre tartotta fegyverét.

Juliskát rettenetes félelem fogta el és Bandi elé vetette magát és zokogva kérlelte őt:

— Az Istenért, Bandi, mit akarsz tenni?

— Lelövöm azt a nyomorultat! ordította Bandi magánkívül.

— Ne löjj, Bandi! esengett a leány ismételen.

Nem használt se sirás, se könyörgés, mert Palkó félrelökte a leányt, aztán célba vette a legényt és lelőtte az ablakon keresztül.

A puska dördülése, s az ablak csörömpölése természetesen felriasztotta az egész utcát s a betyárnak menekülni kellett.

Amint Bandi az ablakon kiugrott, megnézte a lelőtt legény arcát.

Olvasóink bizonyára emlékeznek arra a jelenetre, a mikor egy ízben Bandi és kedvese a kukoricza-góré előtt este beszélgettek.

Ekkor egy csámpás legény leskelődött a kertkerítésnél és hamar szaladt a csendőrökre a Bandit följelenteni.

Patkó akkor csak nagy bajjal tudott menekülni.

Az ablak előtt holtan fekvő ugyanez a legény volt.

Mikor ezt Bandi meglátta, még egyszer visszafordult és keserű s szemrehányó hangon sziszegte oda Juliskához:

— Te is megérdemelnéd, kígyó, hogy a szeretőd után küldjelek a pokolba, de megkegyelmezek hitvány lelkednek.

Ezzel jól a szemére húzta a kalapját, vállára vetette a puskáját és elrohant.

Pár percz alatt talpon volt az egész utcza.

Juliskát megrohanták a kíváncsiak, hogy megtudják, mi történt.

Különösen az asszonyok faggatták erősen.

Hát ilyen ember az a maga kedvese? Úgy látszik maga se jobb nálánál!

Ilyen és hasonló szemrehányásokkal illették szegény Juliskát.

A mint aztán meglátták az ablak alatt a holt embert, rögtön a csendőrségre futottak.

Az agyonlőtt legény édes anyját is hívták persze, s a szegény asszony nem is akart hinni a szemeinek, a mikor fiát átlőtt koponyával látta vérében fetrengeni.

— Édes, drága, egyetlen fiam! kiáltozta az öreg asszony és hangosan jajveszékelt.

— Hát ki fogja ezentúl gondomat viselni? Óh istenem, hát ezt kellett vén napjaimra megélnem?

A szomszédok eltakarították a halottat és lefektették az öregasszonyt, a ki a fia halála után nagybeteg lett és nemsokára meg is halt.

Ravasz tervek.

Bandinak időközben elfogyott a pénze, hát ismét azon törte a fejét, hogy miképen tudna egy nagyobb összegre szert tenni.

Ekkor a Balaton környékén tanyáztak, s megpillantottak egy szép kastélyt a part közelében. Bandi menten kifürkészte, hogy ki lakik ott.

A villát egy igen gazdag báró bérelte ki és ott lakott a családjával az egész nyáron át.

A báró országgyűlési képviselő volt s mint

ilyen igen gyakran Budapesten akadt dolga az országházban.

Néha még a feleségét is magával vitte, s így nem egyszer megesett, hogy a két bárókisasszony egyedül volt a szolgálkiszemélyzettel a villában.

Mikor Bandi mindezekről értesült, igen agyafürt tervet eszelt ki.

Elhatározta, hogy az egyik bárókisasszonyt elrabolja s csak tetemes váltságdíj lefizetése ellenében bocsátja ismét szabadon.

Ez nem volt olyan könnyű dolog, mert a bárókisasszonyok már felnőttek voltak, az egyik talán már nagykorú.

Elhatározta tehát, hogy szerez egy hamis telekkönyvi hivatali idézést és azt, mint törvényszéki szolga maga viszi el.

ügy is lett.

A törvényszéki szolga becsöngetett, és egy sürgős idézést vitt kézbesítés végett.

Az idézés Baronyi Ákos bárónak szólt, de miután nem volt otthon sem ő, sem a báróné, s a dolog sürgősnek volt jelezve, hát átvette az idősebbik bárókisasszony.

A szolga a kastélyban semmi gyanút nem keltett.

Egyenruhája sötétbarna volt, s börtáskájában még több irat is volt.

Sovány, szakállas sápadt arcza, és közepes, inkább vézna termete teljesen megfelelt egy kézbesítő szolga külsejének.

A szobaleány nem akarta őt a bárónőhöz bebocsátani, mert nem tudta, hogy készen van-e már a toalettjével, hanem azt mondta, hogy ő majd átveszi és beviszi úrnőjének.

— Nem lehet ám, kisasszony, — szólja szolga fontoskodó arczczal, — mert ez a méltóságos urnák szól, és úgyis csak kivételesen veheti át valami családtag.

Erre kihívták akomornát, a ki aztán bevitte a levelet és az átvételi elismervényt. A levélnek egészen hivatalos formája volt. Rajta volt a nyomtatott felirat, s hátulján egy nagy piros pecsét.

Olga bárónő sietve felbontotta a levelet és elolvasta annak tartalmát.

Azután kiüzent a szolgának, hogy várjon.

A szolga ezalatt beszélgetni kezdett az inassal és a szobaleánnyal.

— De jó dolguk is van maguknak, — mondta, — hogy nem kell folytonosan ezekkel a poros aktákkal vesződni.

— Vesződünk azért mi eleget a porral takarítás közben, mondta Pál, az inas.

— Mindegy, de még se kell annyit szaladgálniok.

— Hát az igaz, de azért mi se henyélünk.

— Hajh, nálunk a törvényszéknél reggeltől estig nincs az embernek békessége, folyton hajszojják az embert, mint a rossz lovat.

— No de mikor aztán kiszolgáltak, szép nyugdíjat ad az állam. Mi pedig, mire megvénülünk, a legjobb esetben az uraság kegyelemkenyerén élünk.

— Minek is maguknak nyugdíj? Hisz meg van ilt mindenük. Még ruhára sem költenek. így aztán jóformán megmarad az egész fizetésük.

Ezalatt Olga bárónő elkészült az öltözködéssel, s mert éppen jó idő volt, elhatározta, hogy elhajt a törvényszékhez, és meghagyta az inasnak, hogy szóljon a kocsisnak, hogy fogjon be.

Mikor a bárónő az előszobába lépett, a törvényszéki szolga mély meghajlással köszöntötte őt.

— Eljövök, — szólta a szolgálhoz, a ki ismét meghajolt, s miután most senki sem

vetett rá ügyet, nem vették észre a házbeliék a szolga kárörvendő vigyorgását.

Pár percz múlva előállott a kocsi, s beszállt a bárónő és társalkodónője.

A mint a hölgyek elhelyezkedtek a kocsiban, a szolga hamar felugrott a bakra és a kocsis mellett foglalt helyet.

A kocsis, a kit csak pár nappal azelőtt fogadtak fel, nem igen törődött azzal, hogy ki ült mellette, hanem a város felé hajtott.

A Baronyiék kastélyától hosszabb ideig erdőn kellett áthaladni és csak így lehetett a városba jutni.

A báró azért bérelte azt az egész, magányosan álló házat, hogy a fővárosi mozgalmas élet után igazi üdülésül szolgáljon.

A lovak erős vágatásban ügettek tovább, de hirtelen visszahökkenetek és vadul vetették hátra a fejüket.

A kocsis előrehajolt ugyan, de nem látta, hogy egy öregasszony feküdt keresztben az utcán, még pedig látszólag öntudatlanul.

Miután az út itt meglehetősen keskeny volt, s a kocsival kitérni nem lehetett, a kocsis megállította a lovakat és leszállott a bakról.

Ezután a szolga is leszállott.

Most Olga leeresztette a kocsi ablakát és megkérdezte, hogy mi történt, mire a szolga megindult hangon azt jelentette, hogy egy szegény beteg öregasszony fekszik az utón.

A kocsis odalépett hozzá és félre akarta tenni az útból, mire az öregasszony fájdalmasan kezdett nyöszörögni.

Olga bárónő vissza akart fordulni, hogy a villájából segítséget rendeljen az öregasszony részére.

— Méltóságos bárónő, — szólt a szolga mély hajlongások közt, — már nincs annyi időnk, mert különben vége lesz a hivatalos órának és elkésünk. Ha megengedi a bárónő, hát hamar kivisszük ezt az asszonyt az erdő szélére, és majd a városból küldünk melléje segítséget!

— Különben van itt a közelben egy forrás, — folytatta a szolga, — elvihetjük őt odáig és ott meglocsoljuk egy kis hideg vízzel, az majd csak magához téríti szegényt.

A bárónő helybenhagyólag bólintott, s tett neki a szolga jószívúsége.

Erre a kocsis és a szolga felvették az asszonyt.

Mikor már egy jó darabig haladtak, a kocsis türelmetlenkedni kezdett.

— Még mennyire kell vinnünk? — kérdezte a szolgától.

— Mindjárt ott leszünk — szólt a szolga, itt a bokrok mögött csörgedezik a patak.

Ezzel a közel levő bozóra mutatott és meggyorsította lépteit.

Az asszony most ide-oda rángatózott, mintha görcse volna, úgy hogy kénytelenek voltak őt a földre tenni.

Most előrehajolt a kocsis.

Ebben a pillanatban hátulról olyan heves lökést kapott, hogy támolyogva bukott a földre.

Aztán hirtelen erős kezek ragadták meg, betömtek a száját és összekötözték kezét-lábát. Mindez olyan gyorsan történt, hogy a kocsis még nem is kiálthatott.

Szemeit vadul meresztette a körülötte álló vad alakokra, a kik közül az előbb még mereven fekvő asszony is serényen forgolódott.

— Komám, — szólt a szolga az egyik harmiához, a ki matrónnak volt öltözve, te velünk jössz mint kocsis.

A megszólított, a ki jól megtermett suhancz volt, alázatosan meghajtotta magát, egykettőre lerántotta a kocsisról a hosszú kabátot és hamarosan magára öltötte.

Az állítólagos törvényszéki szolga, vagyis Patkó Bandi most a kocsisra mutatott.

— Ezt a nyomorultat majd jó lesz megkeresztelni! — szólt. De majd csak a Balatonnál. Tartsátok a vitorlás-csónakot indulásra készen. Egy negyed óra múlva ott leszek a kijelölt helyen.

A rablók tiszteletteljesen meghajoltak és elvitték a megkötözött kocsist az erdőn keresztül.

A kocsistól elvett libériába bujt bandita és szolga most visszasietett a hintóhoz.

— Bocsánatot kérek, méltósága, hogy olyan sokáig váraoztattuk — szólt a szolga — de a szegény öreg asszony görcsöket kapott és így kénytelenek voltunk őt hosszabb ideig locsolgatni, a míg magához tért.

A bárónő igen nemes szívű volt, azért helybenhagyta a történeteket és még borralót is adott a szolgának emberbaráti tetteért.

Erre Olga ismét beszállott a kocsiba, a szolga becsukta a kocsi ajtaját.

Azután ő is, meg a kocsisnak öltözött másik betyár is felszállott a bakra és egy ideig egyenes irányban hajtott tovább.

Nemsokára azonban bekanyarodott az erdőbe és a legnagyobb sebességgel hajtotta a lovakat.

Ezalatt a bárónő elbeszélgetett a társalkodónővel és észre sem vette, hogy merre haladnak.

Majd hátradőlt a kocsi párnájára és elszunnyadt.

A társalkodónő nem akarta úrnőjét zavarni, tehát ő sem szólt semmit s pár perez múlva ő is szundikált.

Végre kinézett a társalkodónő a kocsi ablakán, de nem látott egyebet, mint fákat és ismét csak fákat.

— Úgy látszik, nem vagyunk a helyes úton — szólt félig hangosan — én legalább nem emlékszem erre a vidékre, pedig már néhányszor hajtottunk a városba.

Olga bárónő kérdőleg tekintett reá.

— A kocsis alighanem eltévesztette az utat. Én azt hiszem, hogy ezen az utón egyáltalában nem érünk a városba.

— Kérdezze meg kisasszony a kocsist — szólt a bárónő.

A komorna kopogott az ablakon.

— A méltóságos bárónő tudni óh; jttja, hogy hol vagyunk? — szólt ki a tálsalkodónő a kocsishoz.

— Mindjárt a czélnál leszünk — felelte az állítólagos szolga.

Olga megleégedett a válaszszaak

Még egy ideig érezték, hogy puha erdei földön haladnak, de végre keményebb talajra értek és a lovak patkóinak csattogása és a kocsi kerekeinek robogása erősebben visszhangzott.

Erre halk morajt hallottak a távolból.

A komorna megijedt.

— Hallja, bárónő?

Erre már Olga is kezdte nyugodtságát veszíteni.

E pillanatban hosszúra nyújtott fütty hangzott el a közelben.

A bárónő és társalkodónője visszafojtották lélekzetüket.

Mit jelentsenek ezek a hangok?

— Hát János, kiszállhatunk végre? — kiáltotta a báróné türelméből már végképen kifogyva, a kocsishoz.

— Méltóztassék! — szólt a szolga és kinyitotta az Olga felé eső ajtót.

Most kiszállottak a kocsiból és bámulva állottak meg.

— Hol vagyunk? — kiáltotta Olga kétségbeesetten és néhány lépést tett előre.

A társalkodónő követte őt és hangosan fölsikoltott.

A kocsitól jobbra sűrű nádas, balra pedig a Balaton terült el.

— Az Istenért, hol vagyunk? — ismételte a bárónő.

Aztán a gúnyosan vigyorgó kocsisra nézett és látta, hogy az nem az ő kocsisuk.

— Méltóságos bárónő! — szólt most a hivatalszolgának öltözött haramia. Hát nem látja, hogy a Balaton mellett vagyunk. Az, hogy melyik partján vagyunk, az teljesen mindegy, mert itt úgyis csak rövid ideig maradunk, s rövidesen tovább fogunk utazni.

— Tovább utazni? Hová? Hol van János? — kérdezte a bárónő növekvő izgalommal.

— Igen sajnálom, de most nem felelhetek az ön kérdéseire, bárónő; kérem tehát, ne is fárasza magát, mert sem tőlem, sem embereimtől választ úgy sem fog nyerni.

— Micsoda emberektől? — kérdezte Olga.

— Bárónő, hiszen ezek rablók! Nézzen csak oda! — tört ki a társalkodónő sírva.

Ezzel a Balatonra mutatott, a melyen egy csónak közeledett a part felé, a melyet nemsokára el is ért.

A vitorlás csónakból hat matróznak öltözött bandita ugrott ki és roppant alázatosan köszöntötték az állítólagos hivatalszolgát és a két leány mellé állottak.

— Tessék beszállni! — szólt most a szolga a bárónőhöz fordulva.

— Kicsodák maguk? Mit akarnak énvelem? — szólt Olga.

— Már megmondottam egyszer, hogy nem adok választ a kérdéseire. Tessék csak szépen engedelmeskedni, különben kénytelen leszek erőszakot használni!

Ezzel a szolga megragadta a bárónő kezét és a ladik felé vonszolta.

— Édes, drága bárónő! — siránkozott a társalgónő és Olga után akart sietni.

— Sétáljon csak vissza, kisasszony! — szólt rá az egyik betyár.

De a lány mégis odafutott Olgához és görcsösen karolta őt át.

- Ezt a leányt nem visszük magunkkal!
 — kiáltotta Bandi.
 — Én pedig nem tágítok a bárónő mellől!
 — kiáltotta a társalkodónő.

A betyár gúnyosan mosolygott.

— Nem kérdezzük ám mi azt, angyalom.
 Emberek, tartsátok vissza ezt a leányt!

Erre a betyárok durván kiragadták a társalkodónőt a bárónő karjai közül.

Most meg Olga szaladt a leányhoz és kétségbeesetten karolta őt át.

— Öljetek meg mindkettőnket! — kiáltóttá Olga kipirult arczczal.

A betyárok vezére, Patkó, csúfolkodva hajtotta meg magát előtte.

— Végtelenül sajnálom, méltóságos bárónő,
 — szólt Bandi ironikus előzékenységgel, —
 de ezt a kérését nem teljesíthetem. Az ön élete nekem sokkal drágább, minthogy azt eloltsam!

Olgát e szavak újabb félelemmel töltötték el.

— Vájjon mit akarhatnak tőlem? — gondolta magában.

Ekkor a betyárok ismét megragadták a társalkodónőt, hogy Olgától elválasszák.

— Mit akar maga tulajdonképen? — kiáltotta Olga türelméből kifogyva. — Kicsoda ön?

— A mint látom, — szólt Patkó, — azt akarja a méltóságos bárónő, hogy én neki annak rendje és módja szerint bemutatkozzam? Nos jó! Azt hiszem, semmi okom nincs, hogy a nevemet eltitkoljam? Mi, czimborák?

A betyárok erre durván elröhögtek magukat.

Ezután a szolgálta-öltözékbe bujt Patkó Bandi előkelően meghajtotta magát Olga előtt és imigyen mutatkozott be:

— Nevem Patkó Bandi, a legfélelmetesebb betyár-vezér vagyok — szólt Bandi büszkén. — Azt hiszem ezzel kielégíttem a bárónő kíváncsiságát. Kérem tehát kíméljen meg méltóságod a további kérdezősködésektől!

Képzeltető, hogy micsoda rémületet keltenek a betyárvezér eme szavai a két leányban.

Olga és társalkodónője tehát foglyai voltak Patkó Bandinak, a híres betyárvezérnek.

— Mit akar maga velünk? — kérdezte

Olga halálsápadtan. Miért akar bennünket egymástól elválasztani? — Válságdíjat akar?

— Apám bármilyen összeget hajlandó fizetni, de természetesen csak akkor, ha kíméletesen bánnak velünk! Ha pedig nem, akkor egyszerűen öngyilkosok leszünk!

— Most nem érünk rá hosszas magyarázatokba bocsátkozni, mert úgyis sok időbe telik, a míg a Balatonon átkelünk, azalatt majd megtudja a többit.

Olga bárónő ájuldozott az ijedtségtől.

— Hová akar hát engem vinni? — kérdezte reszketve.

— Nem válaszolok; — mondtam már!

— ismételte Patkó most már durván. — Most pedig tessék a csónakba szállni.

A matrózok megragadták a társalkodónöt és elhurczolták.

— Mariska! — kiáltotta a bárónő kétségbeesetten, — kövessen engem!

Ezzel elrohant a rablók mellett és még mielőtt bárki is észrevette volna, egy kiálló kőre rohant, hogy magát a Balatonba vesse.

Az utolsó pillanatban utána vetette magát Bandi és megragadva visszalökte a grófnöt.

— Az ördögbe is! — kiáltotta a betyár-

vezér dühösen, miközben Olgát a csónakhoz vonszolta.

— Azért mégis csak meg fogom magamat ölni, — tört ki a bárónő elkeseredetten.

— Majd gondoskodom én arról, — szólt a betyárvezér gúnyosan, — mert szükségem van arra az összegre, a mit önért kapni fogok!

— Hát akkor hagyja legalább a komornámat mellettem; édes atyám öerte is szívesen fizet bármennyit!

— Igazán? — kérdezte Bandi örömmel.

Hisz ez pompás! — No hát akkor vigyük magunkkal ezt a leányt is.

Az a betyár, a ki mint kocsis jött velük, a mióta Jánost eltávolították, most kedvetlenül lépett elő.

— Hiszen azt ígérted, — szólt szemrehányó hangon Bandihoz, — hogy ezt a leányt nekem adod!

Bandi fenyegető tekintetet vetett reá.

— No és! — szólt szigorú hangon.

— Tartsd be az ígéretedet! — felelt a betyár.

— Micsoda hang ez? Megörültél? — Föltettem ugyan magamban, hogy megengedem neked, hogy te is velünk jöhess. De

mert ilyen pimasz magaviseletét tanúsítottál, büntetésből megtiltom, hogy velem jöjj. — Most pedig pusztulj! — Ne merészkedjél még egyszer olyan szemtelen tekintetet mereszteni rám, mert akkor . . .

Bandi mindjobban feldühödött.

Arcza, a mely egyébként sápadt volt, most szinte izzóvá vált.

Vérben forgó szeme iszonyú vadságot árult el.

Miközben Bandi ezeket a szavakat' a betyárhoz intézte, az önkéntelen mozdulattal a bicskája után nyúlt, de Bandi odaugrott hozzá, a földre teperte, a mellére térdelt és torkon ragadta azt, úgy hogy annak a bicskája kiesett a kezéből.

— Bocsáss meg neki! — szólt egy idősebb matróz alázatos hangon.

— Hallgass, a míg van jó dolgod, vagy te is mindjárt hasonló sorsban fogsz részesülni, — förmedt rá Patkó. — Nagyon jól tudod, hogy engedetlenséggel nem ismerek irgalmat. Ennek a nyomorultnak meg kell halnia. De abban a kitüntetésben nem fogom részesíteni, hogy én a saját kezemmel öljem meg. — Ide gyertek! — Mit bámultok

olyan bamba pofával! Kössétek meg azt a gazficzkót!

Ezeket Bandi olyan határozottan és olyan fenyegető hangon mondta, hogy a banditák, habár elegen voltak vele szemben, egyik sem mert arra gondolni, hogy vele szembe szálljon.

Félelmük és Bandihoz való ragaszkodásuk arra készítette őket, hogy társukkal a parancshoz képest elbánjanak.

— Kössétek öt az egyik lóra! — parancsolta most Bandi.

Ezt is teljesítették.

Bandi most egy darab taplót vett elő és azt a bárónő kocsija elé fogott lovak farka alatt megerősítette s aztán meggyújtotta.

A szegény állatok az iszonyú fájdalomtól összecsuclottak.

Patkó most elővette az ostort és a Balaton felé hajtotta a lovakat, miközben folyton ütötte, verte őket.

A lóra kötött betyár iszonyúan ordított, mert látta, hogy rettenetes halált szánt neki a betyárvezér.

Bandi pokoli gyönyörrel nézett a törté-
nendők felé.

Az égési sebektől gyötört lovak rettenetes száguldással futottak a nádasba.

Nemsokára széjjelment az egész kocsi és annak roncsait is magukkal vonszolták a lovak, a melyek mindig jobban nekivadulva futottak.

Végre ösztönszerűleg nekifutottak a Balatonnak.

Pokoli kaczaj fakadt most Patkó ajkáról.

— Ott van bőven alkalom a fürdésre — szólt. — Én ismerem ezt a helyet. Ez olyan mély, hogy az a nyomorult lovastul belefullad.

Bandi még egy végső pillantást vetett oda.

— Igen, igen, — mondotta, — azok eltűntek, és nem is kerülnek többé felszínre! Jegyezzétek meg magatoknak, hogy mindenki így jár, a ki nem viseltetik irányomban föltétlen engedelmességgel! A ki azonban parancsaimat végrehajtja, az az én emberem. Arra gazdag jutalom vár.

A betyárok úgy látszik vakon bíztak a vezérük ígéretében, mert örömkurjongatásokba törtek ki, és vígan dobálták kalapjukat a levegőbe.

— Méltóságos bárónő, — szólt most

Patkó Olgához fordulva, — szálljon a csónakba. — Azt is megengedem, hogy társalkodónője mellette maradjon. Láthatja ebből, hogy nagyon kíméletesen bánok önnel, s reméllem, hogy nem is marad el érte a jutalmam.

Ezzel a csónakba unszolta Olgát, és a bárónő be is szállott.

A társalkodónő is sietett utána, mert érezte, hogy úrnője társaságában az ő biztonsága is sokkal nagyobb, mert a félelmetes betyárvezér a bárónővel szemben általában igen nagy tisztelettel viseltetett.

Aztán a matrózok is beszálltak s néhány evezőcsapással beveztek a Balatonra.

Mikor már jól beértek a hullámokra, felvonták a vitorlákat és egy ideig szépen haladtak a céljuk felé.

A Balatonon.

Ezalatt beesteledett.

A letűnő nap még gyönyörű vörös fényével bevilágította a habzó hullámokat. Rövid idő múlva azonban teljesen besö-

tétedett. A hajó árbócza mint egy kísértet emelkedett ki a habokból.

Most egy kis szél keletkezett és a vitorlák csak úgy dagadoztak.

Patkó a kormányhoz ült és mesteri kézzel vezette a vitorlást

Közben oly szakavatottsággal osztogatta a parancsait a matrózainak, akár egy hajóskapitány.

A hullámok erős morajjal csapódtak a vitorláhajó orrához, a honnét aztán tehetetlenül hullottak alá.

Olga bárónő és társalkodónője egymás mellett ültek a vitorlás kis fedélzetén.

Bandi el volt foglalva a parancsosztogattással, a matrózok pedig egyáltalán nem törődtek a két szepegő leánynyal, a kik félelmükben az árbóczhoz támaszkodtak.

— Óh Istenem, mi lesz velünk, bárónő!
— szolt a társalkodónő kétségbeesetten.

— Ne féljen kisasszony, bizzunk a jó Istenben, az majd megsegít bennünket.

Olga most nyugodtabban viselkedett, mert belátta, hogy annyi férfival szemben amúgy is hiába lett volna minden ellentállás.

— Csak bizzunk a jó Istenben, — ismé-

telte a bárónő, — és ha a legrosszabb történnék velünk, azt hiszem, hogy önnek is lesz annyi bátorsága, hogy a becsületéért az életét is feláldozza! Egy ugrás a hullámok közé és örökre megszabadultunk.

Mariska csüggedten simult a bárónőhöz.

Most odalépett hozzájuk Patkó.

— Méltóságos bárónő itt kíván maradni a fedélzeten? — szólt Bandi udvariasan. Ha nem, akkor levezetem a hajó fenekén levő kisded hajlékba, a mely, megvallom, igen szűk, hogy ketten alig-alig fognak benne elférni.

— Köszönöm, hogy mellettem hagyta a társalkodónömet, — szólt Olga. — Elismerem, hogy ön eddig kíméletesen bánt velem. De mondja meg, hová akar tulajdonképen vinni? Gondolja meg, hogy mennél közelebb maradunk, annál hamarább kaphatja meg atyámtól a váltságdíjat.

— Ön, bárónő annyit beszél nekem édesatyjáról, de meg kell vallanom, hogy nem volt még szerencsém hozzá.

— Miért tettei magát? — szólt Olga bátortalanul. — Hiszen ha nem ismerte volna viszonyainkat, úgy hogy találhatta

volna meg a kedvező pillanatot és hogy csalhatott volna el a villánkból oly páratlan ügyességgel?

Bandi mosolygott.

— Nagyon örülök, bárónő, hogy elismeri ügyességemet. Ez büszkeséggel tölti el keblemet De bocsánat, méltóságod a mint látom fáradt; máj d gondoskodom egy kis kényelemről.

Erre intett egy matrónak, és az néhány takarót hozott és letette a bárónő elé.

Ezeken a leányok helyet is foglaltak. v

— Most majd utána nézek, hogy egy kis harapni valót kapjunk.

Ezzel egy pillanatra lement.

Pár perez múlva hozott szardíniát, sonkát és sört és megkínálta vele a hölgyeket.

— Megengedi bárónő, hogy én is az önök társaságában vacsorálh ássák? — kérdezte Bandi udvariasan.

Ezzel helyet foglalt tiszteletteljes távolságban, már t. i. a mennyre lehetett a kis vitorlás fedélzetén.

Bandi megkínálta most a hölgyeket a rögtönzött vacsorával, de mindketten sokkal bánatosabbak voltak, mintsem hogy kedvük lett volna enni.

Ő maga jó étvágygal látott hozzá az ételek fogyasztásához, miközben ismételten kínálgatta „vendégeit“.

A társalkodónő többször igyekezett a bárónőt rávenni, hogy egyék, mert féltette őt, hogy nagyon el fog gyengülni.

A balatoni jó levegő is hozzájárult ahhoz, hogy Olga végre rászánta magát, hogy egyék valamit.

A társalkodónő természetesen követte a példáját.

Így mindketten részt vettek a vacsorálásban, melynél csak az volt a kellemetlen, hogy sötétben kellett elfogyasztani, mert Bandi nem tűrt a fedélzeten semmiféle világosságot, nehogy fölkeltsse az esetleg a parton czirkáló zsandárok figyelmét.

Bandi alaposan bevágott, csak a bor élvezetében tartott szigorú mértéket, a mi fel-tűnt Olgának.

A később történendőkből meglátjuk, hogy mennyire indokolt volt a betyárvezér mértékletessége.

A báró villájában.

A bárói villában minderről persze semmit sem tudtak.

Délutánig nem is gyanakodtak semmit se, csak a midőn már beesteledett és a bárókisasszony még mindig nem tért vissza, tűnt fel a dolog nővérenek és a szolgálatszemélyzet előtt.

— Hát még sem tért vissza a bárónő?
— kérdezte Lilla, a fiatalabbik bárókisasszony a szobaleánytól.

— Még nem, méltósága! — felelte amaz.

— Vájjon hol lehet?

— Talán soká tartott a tárgyalás.

— Ugyan! Ennyi ideig! Hisz az lehetetlen.

— Vagy talán a lovaknak történt valami baja, — próbálta úrnőjét vigasztalni az inas.

— No de hát akkor is csak keríthettek volna másikat! — szólt a fiatal bárónő aggódva.

— A faluk messze esnek egymástól, s ha országúton történt valami baj, úgy sok időbe telik, a míg valamely községből lovakat hozhatnak.

Elmúlt nyolcz óra!

Olgának még mindig semmi nyoma.

— Az Istenért, hát mi történhetett vele?
— Csak nem járt szerencsétlenül? — sóhaj-
tott a bárókisasszony.

Az óra elütötte a kilenczet.

Erre Lilla nyugtalanul kezdett fel-alá sétálni
a szobában.

Tíz óra!

Lilla most már nem tudott nyugton
maradni, hanem maga mellé vette a szoba-
leányt és kisietett az országúira, és abba
az irányba tartott, a honnan jönniök kellett.

De nem használt semmit; a fogatot csak
nem látták, még a távolban sem.

Lilla bárónő most már teljességgel két-
ségbe volt esve.

Mit csináljon?

Menjen tovább?

De mit ér vele?

Egy ideig töprengve állott meg, aztán
még egy darabig előre tartott egész a kanya-
rulatig.

Onnét messzire el lehetett látni, s a kocsi
lámpájának a világossága már félórányra
feltűnt volna.

Most hirtelenül nagy szél kerekedett és óriási porfelleg emelkedett a magasba.

Erre Lillát ösztönszerűleg olyan félelem fogta el, hogy futva menekült vissza a villa felé.

Alig tettek néhány lépést, hatalmas villám cikázott végig az égboltozaton, s pár pillanat múlva óriási menydörgés reszkettette meg a levegőt.

A bárókisasszony erre rémülten sikoltott és emberfeletti erővel futott tovább, úgy hogy a szobaleány alig tudta követni.

Még nem is érték a kapuhoz, már is nagy cseppekben kezdett az eső esni, s alig hogy beléptek a házba, óriási felhőszakadás támadt.

Közbe-közbe zúgott a szél és dörgött az ég.

Mikor Lilla szobájába ért, fáradtan rogyott le egy karosszékre és keservesen kezdett zokogni.

Pár perczig maradt így, míg annyira magához tért, hogy ismét fel tudott kelni.

Ekkor csengetett a szobaleánynak, hogy legalább legyen valaki, a kivel fájdalmát megoszthassa. Ilyenkor legborzasztóbb a magány.

Éjjel az ember képzelőtehetsége amúgy is sokkal élénkebb, mint nappal és gyakran a legkisebb nesz is rémületbe tudja ejteni a gyöngébb idegzetű embert.

Hát még az ilyen fiatal, elkényeztetett bárókisasszony hogy ne félt volna, pláne ilyen Istenítélethez hasonló időben.

Lilla már látta nővérét, a mint a villámcsapástól agyonsújtva, holtan hozták a villába.

Lelógó hajfürtjei, összekuszált, sáros ruhája, a fájdalomtól eltorzult arcza állandóan a szeme előtt lebegett.

Végre éjfél tájban elhatározta magát, hogy a közeli tanyára küld emberekért, a kik lámpákkal felszerelve nemsokára el is indultak kutató utjokra.

Arról persze sejtelve sem volt senkinek a villában, hogy Olga bárónőt a betyárok vitték magukkal, mert azon a vidéken már hosszabb ideig nem mutatták magukat.

Lilla aggodalommal várta vissza a kiküldött embereket, mert már csak ezekben volt egyetlen reménye.

Már megvirradt, mire a legények visszatértek, de csak azt jelentették, hogy sem a

kocsit, sem a bárónőnek még a nyomát sem látták, de nem is látták a város felé vezető úton az arra járók sem.

Kora reggel aztán megérkezett a báró a feleségével.

A mint kocsijuk a kert ajtójához jött, az inas szaladt kaput nyitni és lelkendezve beszélt el az esetet.

— Hát mikor ment el Olga bárónő? — kérdezte a báró.

— Tegnap délelőtt 10 óra után — felelte az inas.

— És egyedül ment?

— Nem — vele ment a kisasszony is.

— Hova mentek tulajdonképen?

— A dolog úgy történt méltóságos báró úr, hogy egy telekkönyvi hivatalszolga. . .

— Egy telekkönyvi szolga?

— Igenis kérem.

— Hát mit akart az, hiszen semmi dolgunk sincs az itteni telekkönyvi hivattal.

— Azt mondta kérem, hogy sürgős tárgyalásra hívják a báró urat.

— Engem?

— Igen.

— Na ez hallatlan!

— És Olga bárónő mindjárt késznek nyilatkozott, hogy elmegy. Azzal befogatott, maga mellé vette a kisasszonyt és azzal elhajtattott. Azóta se hire, se hamva.

— De hát hol marad? — kérdezte a báróné izgatottan. Ha nem ismerném a leányomat, hát azt mondanám, hogy . . .

— Ugyan kérlek! — szakította félbe az asszony beszédét a báró. Én azt hiszem, hogy itt vagy nagy szerencsétlenség történt vagy pedig egy nagy gonosztettet vittek véghez. Mindenesetre jó lesz a csendőrséget azonnal értesíteni.

Ezzel rögtön el is küldte az inast a csendőrségre.

Rövid idő múlva megjöttek a zsandárok.

A báró körülményesen leírta a történeteket és kérte őket, hogy a legmesszebb menő vizsgálatot rendeljék el ebben az ügyben.

Másnap már beállított egy fiatal csendőrtiszt és jelentést tett a bárónak az eljárás eredményéről.

— Tekintse meg báró úr ezt azt ostort! — szólt. Nem képezte ez az ön tulajdonát?

A báró tüzetesen megvizsgálta azt.

— Azt nem tudom egészen biztosan

megmondani, mert több ostor van a háznál. Igaz, hogy hasonlít a mi ostorainkhoz, de csak olyan, mint más urasági háznál is szoktak lenni. Különösebb ismertető jele nem volt.

Az ostort megmutatták a szolgálknak is és az egyik határozottan azt állította, hogy az a báró üré.

— Hol találta ezt? kérdezte a báró a tiszttől.

— A Balaton partján, de igen messzfele innen. Közelebről nem tudom meghatározni, mert a part ama részén nincs se falu, se város, de sőt még egy árva viskó sem.

— Bizonyos nyom vezette önt arra?

— Nem. Kutató utam véletlenül arra vezetett és így akadtam rá. Megkérdeztünk többeket, hogy nem látták-e a fogatot, de kisült, hogy azt tulajdonképen senki sem látta, mert ha a különféle jelentésekre hallgatnánk, akkor az sülné ki, hogy a kocsi-
nak egy és ugyanazon időpontban legalább egy egész tuczat helyen kellett volna lennie.

— Ez könnyen meg is magyarázható — szólt a báró — mert a hintő egy egészen megszokott fajtájú volt, a melyet itt is,

másutt is általánosan használnak; azért nagyon könnyen össze lehet azt téveszteni.

— Én is így gondoltam! Azért tehát abból indultam ki, hogy a kocsit sehol sem látták és végig vizsgáltam a Balaton partját és csak úgy akartam aztán beljebb menni. Mikor ezt az ostort a parton találtam, meg voltam győződve, hogy a bárónő rablók áldozata lett, s ezek a Balaton túlsó partjára vitték őt és ott valami rejtekhelyen tartogatják addig, míg valami jó nagy váltságdíjat csikarhatnak ki, s csak azután fogják a bárónőt szabadon bocsátani.

Most a báró kijelentette, hogy ő is lóra ül és a tiszttel együtt nyargalnak el arra a helyre, a hol az ostort találták.

— Mikor az ostort megtaláltam, — szólt útközben a zsandártiszt — nem is folytattam kutatásaimat, mert előbb meg akartam kérdezni, hogy nem ismernek-e rá?

— Tehát folytassuk most — szólt a báró.

Mialatt a parton végig lovagoltak, nyomokat kerestek az úton, de az éjjeli zivatar elnyomott az útról minden nyomot.

Végre oly szűk volt az út, hogy egy lovas is alig tudott arra elhaladni.

— Teljesen ki van zárva, hogy a kocsi erre elhaladt volna, — kiáltotta a báró.

— És én mindennek daczára az ostort még sokkal messzebb találtam, — felelte a tisz. Én azt hiszem, hogy a fogat nem is haladt állandóan a part mellett, hanem bizonyos ideig az erdőn haladt keresztül. Egyelőre gyerünk csak tovább!

Ezzel még egy darabig tovább nyargaltak.

— Itt feküdt az ostor! — kiáltotta most a tisz.

— Az éjjel rettenetes vihar dühöngött

— folytatta a báró. A mint a vonaton jöttem, folytonosan menydörgött és a villámok csak úgy czikáztak végig az égboltozaton. Az ember azt hitte, hogy tönkremegy a világ!

— Az bizony hatalmas egy orkán volt

— szólt a tisz. A ki ma éjjel a Balatonon volt, az bizony Istennek ajánlhatta a lelkét!

Erre a báró nagyon megijedt.

— Ez igaz! És ön bizonyosra veszi, hogy a Balatonon vitték keresztül a leányomat?

— Igen! De hogy merre, arról egyelőre fogalmam sincs. Mindenesetre ismét olyan elhagyatott helyen kötöttek ki, mint ez itt.

Most lépésben folytatták útjukat.

Nemsokára elérték azt a kanyarulatot, a hol az agyonkínzott lovak nekimentek a Balatonnak.

Itt borzasztó látvány tárult a szemük elé.

Az erős hullámok partra vetették a lovakat és a mikor közelebb értek hozzájuk, észrevették, hogy az egyik lóhoz egy ember van kötve. Vad arczát a halálküzdelem csak még jobban eltorzította

A báró rögtön fölismerte lovait.

Megtalálták a kocsi roncsait is, a melyre a báró címere volt festve.

Most mindketten leszálltak lovukról és egy fához kötötték őket és közelebb mentek a hullához.

— Hiszen ez nem is a mi kocsisunk! — szólt a báró!

— Nem?

— Bizony nem. Én csak ismertem a kocsisomat, de ennek itt olyan arcza van, minl egy betyárnak. Nem, ez nem az én kocsisom — mondotta most a báró határozottan, de az tény, hogy annak a kabátja van rajta.

A csendőrtiszt most elvágta a kötelet, melylyel Patkó a szerencsétlen betyárt a lóhoz kötötte.

Ezután jobban szemügyre vették a hullát, valamint belenyúltak annak zsebébe is. A tiszt egy-kettőre egy pisztolyt rántott ki belőle.

— Ez tehát tényleg egy haramia volt! — mondotta most a tiszt. De nem értem, hogy minek kellett a többi betyárnak ezt az egyet láb alól eltenni.

— Lehet, hogy azért tették, hogy egy kellemetlen tanútól szabaduljanak.

— Az lehet.

— De hát vájjon milyen sorsban részesítették a szegény leányokat? — sóhajtozott a báró.

— Én a mellett maradok, hogy ezt a gaztettet Patkó Bandi követte el. A jelek mind arra következtetnek.

— Most már én is azt hiszem.

Ezzel visszalovagoltak a báró villájába.

Vihar a Balatonon.

Alig hogy befejezték a vacsorázást, fekete felhők tornyosultak az égboltozaton.

Pár pillanat múlva egy olyan hatalmas

szélroham fogózott a vitorlákba, hogy majd feldöntötte a kis hajót.

A bárónő és társalkodónő ijedten felsikoltottak és kijelentették Patkó előtt, hogy lemennek a hajó mélyébe.

Legfőbb ideje is volt, mert most egy olyan hullámcsapás ment keresztül a hajón, hogy föltétlenül lesöpörte volna őket a fedélzetről.

A szél mindig nagyobb erővel csapott a vitorlákra, úgy hogy Patkó kénytelen volt azokat bevonatni.

Ezentúl már tehetetlenül dobálta a szél a kis járművet s nem egyszer igen válságos helyzetbe kerültek a rajta levő utasok.

A leányok meg sem mertek mocczanni, csak folyton imádkoztak.

Végre aztán partra vetették őket a hullámok és Bandi megkötötte a vitorlást és egy közeli rejtekhelyükbe vitte Olgát és társalkodónőjét.

Másnap délután aztán üzenetet küldött a bárónak, a melyben kijelentette, hogy harminczezer pengő forintért sértetlenül szabadon bocsátja a leányát és a vele volt hölgyet.

Kikötötte azonban a levélben, hogy ha a küldöncznek a legcsekélyebb bántódása lesz és a pontos időre vissza nem érkezik, megöli a bárónőt.

Mit tehetett a báró egyebet? Szépen átadta a harminczezer forintot.

A mint a küldöncz visszaérkezett, Bandi átvette tőle a küldeményt, megolvasta a pénzt és meglegedetten mosolygott.

— E percztől kezdve szabadok, hölgyeim! Egy darabig még el fogom önöket kísértetni s azon túl is meg fogja a vezetőjük mutatni az utat.

Nosza volt nagy öröm a házban, a mikor a már holtnak hitt bárónő belépett az ajtón este.

Nem is feküdtek le, csak reggel felé.

Éjjel a pinczében.

Bandi ezután fogta magát és lerándult Szlavóniába, a hová már előbb lerendelte bandáját.

Ott egy gazdag nagybérliót raboltak ki, még pedig estefelé.

A bérlő kint járt a tágas birtokon a gazdaság után nézni, családja pedig egy messzebbeső tanyára ment látogatást tenni.

Az ott talált néhány béressel és a kocsissal hamar végeztek.

Ezeket megkötözték és szájukat betömték és bedobálták egy kamrába.

Ezután álkulcsokkal kinyitották a lakást és fosztogatni kezdtek.

Ott csak néhány ékszert és értékes selyemruhát találtak.

A mikor ezt összenyalábolták, következett az iroda.

Itt már bő zsákmányra találtak.

Legelső dolguk volt a pénzszekrényt felfeszíteni.

Ez nehéz munka volt ugyan, de Patkó bandájának minden tagja olyan kitűnő fészítővasakkal és betörőszerszámokkal volt ellátva, hogy aránylag rövid idő alatt elérték a céljukat.

A vasszekrény tehát ki volt fészítve!

Bandi bekukucskált a rajta ütött résen és meglegedetten dörzsölgette a kezét.

— Ez már beszéd! — mondotta örömmel — itt kifizette magát a munkánk!

Ezután nem sokat teketóriázott, hanem belemarkolt a pénz közé.

A bérlő éppen másnap akarta az árendát a birtokosnak elküldeni s így harmincezer forinton felül volt ott elhelyezve.

Patkó legelőször is az ezreseket rakta biztonságba s csak azután nyílt a százasokhoz, a melyek egy papirszelettel csomagocskákba voltak szorítva.

Mikor ezeket is szépen a zsebébe csúsztatta, elővette a kisebb bankókat és aranyakat. 1

Végül pár kisebb zsák ezüstpénzt vett ki a kasszából, ezt mindjárt föl is osztotta a bandája közt.

— Nesztek, legények! — kiáltotta és mindegyiknek odadobott egy zsákocskát, a melyek közül mindegyik megért egy pár száz forintot.

A dús zsákmány örömére még a borospinczét is feltörték és mintha csak otthon volnának, kényelembe helyezték magukat és mulatozni kezdtek.

Mikor már jó sok italt szedtek magukba, széles jó kedvükben kurjongatni kezdtek, sőt még tánczra is kerekedtek a tágas pinczegádorban.

E közben véletlenül feldöntötték a mécsest, úgy, hogy az elaludt.

E pillanatban fegyverropogás hallatszott, a melyet sűrű golyóváltás követett.

Időközben ugyanis hazajött a bérlő, s csak a ház tájkára ment, mindjárt tisztában volt a történetekkel, s azonnal értesítette a zsandárokat.

Patkó a mulatozás hevében ugyanis nem vette észre, hogy a két betyár, a kit ő öröknek rendelt ki, a nagy mulatozás zajára szintén beosont a pinczébe s résztvett a dorbézolásban.

A mint Patkó a lövések zaját hallotta, egy pillanat alatt elszállt fejéből a mámor.

— Itt vannak a zsandárok! — súgták a betyárok megrettenve.

— De itt ám, hát mind itt hagyjátok a fogatokat! — válaszolta Patkó.

— Gyújtsátok meg hamar a mécset! — mondta a betyárok egyike.

— Szamár! — felelte Patkó, — hisz akkor valóságos czéltáblául szolgálnánk nekik. Adjatok inkább hálát az Istennek, hogy a mécses véletlenül elaludt.

— Az ám, — jegyezte meg az egyik

betyár — így legalább nem tudják a kutya zsandárok, hogy olyan kevesen vagyunk.

— De így meg ki nem találunk innen ítéletnapig se — mondották mások.

— Csak gyertek utánam! — biztatta őket Patkó. — Látok én a sötétben is.

Azzal puskáját lövésre tartva, fölfelé botorkált.

A részeg betyárok bukdácsolva követték őt.

— Hát hol vannak az őrszemek?, — mormolta Patkó. — Azokat vagy lelőtték, vagy elfogták. No ez már rossz jel!

De azért bátran törtetett előre.

E pillanatban lökték be a zsandárok a pincze betört tölgyfaajtáját.

Patkó nyomban tüzelt, de a zsandárok is lőttek és a betyárok közül kettő elesett.

Most baltáját kapta elő Patkó és pár pillanat alatt két zsandárt ütött le.

Mikor ezt a többi csendőr látta, hátrálni kezdtek.

— No most utánam, a kinek kedves az élete! — kiáltotta Patkó, mire a betyárok is kitortek a pinczegádorból.

A föleszmélt zsandárok látva, hogy a

betyárok oly kevesen vannak, ismét közibük lőttek, de a sötétségben nem tudtak céllozni, s így a golyók nem tettek kárt a bandában.

Ekkor kibújt a holdvilág a felhők közül és Patkó visszafordulva, észrevette, hogy egy zsandár célbaveszi.

— Puskát ide hamar! — kiáltotta Bandi a társainak, mire az egyik betyár tüstént átnyújtotta neki a fegyverét

Ekkor ő is célbavette a csendőrt, úgy hogy a két fegyver egyszerre dördült el.

A zsandár halva rogyott össze, de Patkó is megtántorodott.

— Meglőtt a nyomorult, fogjatok! — sziszegte összeszorított ajakkal.

Egy fiatal menten odaugrott hozzá és hamar felkapta a tántorgó vezért.

— úgy érzem, hogy a térdkalácsomat roncsolta össze a golyó. Kerítsetek szekeret, mert nem bírok a lábamra állani.

— Előbb még a zsandárokkal végzünk — felelték a betyárok s a kinek töltve volt a fegyvere, az közibök durrantott a zsandároknak.

Erre egy ismét felbukott közülök, mire

a többi csendőr okosabbnak vélte megfutmodni.

Patkót a társai két puskára fektették és kivitték az országútra.

Egy darabig vitték őt, a mikor egy szekér jött velük szembe.

Erre aztán ráfektették Bandit és vágatva vitték a hetedik határba, hogy rá ne akadjanak a zsandárok.

Bandi jótékonyága.

Patkót a nép szívesen rejtegette, mert nem csak hogy nem bántotta őket, hanem nem egyszer nagyobb összegekkel is segített a szegény embereken.

Egy ízben megtörtént, hogy egy kálvinista faluban egy szép fiatal leánynak kérője akadt, de nem lévén pénze, a vőlegény szülei ellenezték a házasságot.

Ezt megtudta Bandi és ezer pengőt adott titokban a leány özvegy édes anyjának, s rövid idő múlva megtartották az esküvőt.

Máskor meg tüzeset volt a faluban.

Egy gazdánál tűz ütött ki és a szeren-

csétlennek nemcsak a háza égett le, hanem odaveszett a marhája, sőt az egész évi behordott termése.

Ennek is adott Patkó annyit, hogy legalább a házát építhette fel újból.

Igen sokan voltak azok, a kiken ő kisebb-nagyobb összegekkel segített, azért jótékony szívének igen nagy hire volt az egész Dunántúlon.

Ezért, akármit vitt is véghez, a parasztnép sohasem volt ellene s valahányszor dolga volt a zsandárokkal, annak mindig magának kellett a dolgát elvégezni vele, mert a nép segítségére nem számíthattak a zsandárok.

Patkó egy főúri bálon.

Az a szegény gazda, a ki a sebesült betyárvezért a házába fogadta, nemcsak hogy a legnagyobb gonddal ápolta, hanem éjjel-nappal örködött fölötte, nehogy a zsandárok megszimatolják ottlétét és hatalmukba kerítsék.

Bandinak vasszervezete és szívós természete hamar legyőzte a betegséget.

Alig telt bele két hét és Bandi már fel is kelhetett, s harmadik héten már vissza, is tért a vidéken portyázó bandájához.

Most legelső célul Somogy-Szillt tűzte ki, hogy kirabolja Somssich grófot és megbosszulja magát a tiszttartón, a miért a zsandárokat a nyakára uszította.

A bandát erre a célra nem, mint rendszeren, puskákkal, hanem pisztolyokkal szerelte fel, mert ezt jobban elrejtették és nem okozott olyan nagy feltűnést.

Ő maga ismét teljes parádéba öltözött.

Felvette külön e célra beszerzett fekete kifogástalan szalonruháját.

Vakító fehérségű, arany inggombokkal ellátott inge napbarnította arczát igen előnyösen tüntette fel.

A mint aztán feltette csillogó kürtőkalapját, inkább valami külföldi diplomatának lehetett volna nézni, mint haramiavezérnek.

Mikor Bandi beállított a főúri kastélyba, a szolgasereg természetesen mély hajlongások között utat nyitott és belépett a terembe.

Ott egyenesen a grófnőhöz sietett és egy felvidéki báróként mutatkozott be előtte és sorra hajlongott az előkelő mágnások és

mágnásasszonyok előtt, a kik igen nagy számban voltak jelen, mert éppen egy nagyszabású fényes főúri estély volt a gróf termeiben.

Patkó jó ideig diskurálgatott a jelen volt előkelőségekkel, majd a házigazda elé ment, a ki azonban némi gyanakvással nézte az idecsöppent idegent.

Bandi udvariasan meghajtotta magát és halkán a következőket mondotta:

— Gróf ur! Én Patkó Bandi vagyok!

A gróf rémülten kapott a fejéhez.

— Ne ijedjen meg, gróf úr! Ha nem csinál zajt, — úgy igen gyorsan végezhetünk.

— Majd végeztetek én magával, szólt a gróf és fenyegető mozdulatot tett a kezével.

— Csak csendesen gróf úr, mert baj lesz!

— Baj! Azt szeretném én látni!

— Most utoljára mondom gróf úr, hogy csendesen viselkedjék, mert figyelmeztetem, hogy kár minden fáradságért, mert a kastély körül van véve társaimmal és egy füttyszóra töltött fegyverekkel fognak kastélyába rohanni.

— Szóljon hát mit kíván — kérdezte most a gróf, mert belátta, hogy minden

igyekezete hiába való. — Ha csak lehet, teljesíteni fogom a kívánságát, csak ne csináljon kellemetlenséget a társaságnak.

— Ha csak lehet? — Figyelmeztetem a gróf urat, hogy velem nem lehet alkudozni. Kívánságom röviden ez, — szólt Bandi halk, de határozott hangon. — Szólítsa föl a gróf úr a társaságot, hogy álljanak a terem közepére és mindenki rakja le szépen a pénzét, aranyát és ékszereit.

— De ilyen botrányt az én házamban? — szólt a gróf kezeit összecsapva.

— Sajnálom uram! — Ismétlem, hogy megalkuvást nem ismerek, s vagy engedelmeskedik, uram, vagy erőszakhoz nyúlok.

Ez a szemtelen hang most már kihozta a sodrából a grófot és felhevülve ezt válaszolta:

— Csak próbáljon erőszakhoz nyúlni, de akkor kihajittatom magát a szolgálaimmal!

Patkó szót se felelt, hanem pisztolyt húzott elő és a gróf fejének szegezte.

A mágnásasszonyok közül többen észrevették ezt a dermesztő jelenetet és sikoltozni kezdtek, mire a gróf megrendülve kapott a melléhez.

— Jól van! — szólt végre, levegőhöz jutva. — Semhogy még nagyobb gyalázatot hozzon a fejemre, — mondja meg, mennyi váltságdíjat kíván az összes ékszerekért és én azonnal lefizetem.

— Sajnálom, gróf úr, — ezt nem tehetem, s azzal egy ugrással a terem közepén termett.

— Én Patkó Bandi vagyok! — kiáltotta a haramiavezér harsány hangon. — A kinek kedves az élete, az rakja lábaim elé az ékszereit.

A társaság tagjaiban elhűlt a vér.

Az asszonyok jajveszékelték, a férfiak közül többen fenyegető mozdulattal fordultak a betyár felé, de a házigazda nyugalomra intette őket.

A cigányok is abbahagyták az andalgót és hegedűjüket a hónuk alá csapva, sipitva menekültek.

— Vissza móré — rivallt Patkó a cigányokra — egy tapodtat se mozdultok innen, különben a pokolba küldetek mindannyi tokát!

— Jáj, jáj, jáj, nemzsetes, nágyságos rabló uram, csak nem akarja elvinni a hángserünket, — rimánkodtak most a megszeppent cigányok és térdre borultak Bandi előtt.

— Dehogy bántalak benneteket, hanem azt megmondom, hogy ha kész leszek itt a dolgommal és elmegyek, akkor egy friss marsot húzzatok.

— Húzsunk mi tízset is, nágyságos rabló ur, csak ne bántson minket, — nyögték dideregve a cigányok, de magukban hozzá gondolták, „hogy a várjú ásná ki a semedet!“

A főúri társaság tagjai mit tehettek egyebet — kénytelenek voltak engedni, már csak a jelenvolt hölgyek kedvéért is, mert észre vették, hogy a tornáczon is betyárok állnak őrt.

Odarakták tehát minden pénzüket és ékszerüket Patkó lábai elé, a mely, mire mindnyájan elkészültek vele, egész garmadára gyűlt össze.

Erre a vezér egyet füttyentett, s négy haramia ugrott be és zsákba gyömöszölték a százezer forintnál is többet érő drágaságokat, — aztán a nélkül, hogy elbúcsúztak, — villámgyorsan elillantak.

— Ez még nem minden, — szólalt most meg Bandi, keresztbe tett kezekkel a terem közepére állva, — most még zálogul kérek valakit a társaságból, a kit magunkkal vihetünk.

— Hát az mire jó? — kérdezte a gróf.

— Az arra való, hogy ha a gróf úrnak, vagy bárkinek a mélyen tisztelt főúri társaság közül bárkinek eszébe találna jutni, hogy bennünket két napon belül följelentsen, hogy legyen, a kit főbe löhessünk.

A társaság tagjai fogvaczogva hallgatták a haramiavezér szárazon és határozottan kiejtett szavait és rémülten néztek egymásra.

Természetes, hogy nem igen akart vállalkozó akadni erre a kényszerű utazásra.

Bandi pár pillanatig várt, aztán így szólt:

— Siessünk uraim, mert én nem érek rá!

— No jó, hát megyek én önnel, — kiáltott végre egy harcsabajszú öszbecsavarodott huszárcapitány, miközben torkát köszörülte.

— No most még egy pár hintót is kérek, — gróf úr, — szólt Bandi, — hogy gyalog ne kelljen járnunk.

A gróf ezt a kívánságát is teljesítette, s a főúri hölgyek keresztet vetettek magukra, a mikor végre éjfél után a betyárok elvágattak.

Képzелhető, hogy milyen hangulatban hagyta Bandi a társaságot.

Azontúl már senkinek sem volt kedve mulatni, hanem egy ideig még izgatottan

tárgyalták az esetet, majd mindig csendesebb lett a társaság, de azért reggel előtt senki sem hagyta el a gróf kastélyát, nehogy az utón esetleg hasonló meglepetésben legyen részük.

A gróf és a társaság tagjai nem szóltak ugyan a történekről senkinek sem, de azért másnap mégis hire futott e világraszóló vakmerő rablásnak.

A gróf azonban kötve volt, mert nem akarta, hogy a rablók a huszárcapitányt kivégezzék, és ezért csak harmadnap tett hivatalos jelentést a vakmerő rablásról.

Akkor azonban egyenesen Bécsbe utazott és statáriumot (ostromállapotot) kért az egész Dunántúlra.

Ezt nyomban el is rendelték.

Patkó ellen kirendelik a katonaságot.

A statáriumot a lehető legrövidebb idő alatt kihirdették a Dunántúl minden vármegyéjében.

Leginkább azonban Somogy megyét rakták meg katonasággal és Patkó ellen valóságos hajtóvadászatot rendeztek.

Az egész vármegyét körülfogta a katonaság és így vonult mindig összebb és összebb, bogy a bekeríti gyűrűből a hírhedt haramia-vezér ki ne menekülhessen.

De Patkó olyan ügyes és gyors kémekkel rendelkezett, mint akár egy hadvezér.

Így ő igen hamar értesült az ellene készülő hadjáratról.

Ezért elhatározta, hogy a Bakony-erdő rengetegébe húzódik, a hol akár hónapokig is elrejtheti, magát a nélkül hogy reá bukkanhatnának.

A statárium azonban nemcsak Patkóra és társaikra vonatkozott, hanem mindazokra, a kik bárminemű összeköttetésben állottak velük.

Erre az orgazdáik és kémeik annyira meg-rémültek, hogy egyszerűen cserben hagyták a bandát.

E miatt aztán felváltva, maguknak kellett kémszemlékre menniök.

Ezalatt a banda zöme, Patkóval az élükön egy rég elhagyott, düledező erdészlakban húzta meg magát.

Ezt a rejtekhelyét aztán czölöpökkel és kövekkel vették körül és mindenképen

gondoskodtak arról, hogy semmiféle meglepetés ne érhesse őket.

Ezenkívül még éjjel-nappal két betyár állott őrt felváltva az erdészlak közelében, a kiknek az volt a kötelességük, hogy a legcsekélyebb gyanús neszre éles füttyel jelet adjanak.

Így aztán a düledező erdészlakot valóságos erődítménynyé alakították át.

Patkó Bandi arról is gondoskodott, hogy minden egyes betyár két törrel és két lőfegyverrel legyen ellátva.

Azonkívül a várak alatt elterülő tágas pinczét berendezte Patkó a banda utolsó menedékhelyévé és egyben hatalmas lőporraktárt is rendezett ott be.

Ezért még egy kijáratot furatott rajta, a melyet azonban vékony földréteggel és rözsével raktak le kívülről, hogy senki észre ne vehesse.

Így maradtak néhány hétig.

Az örök hosszabb portyázó utakat teltek meg mindennap, de még a messze távolban is mély csend uralkodott.

Erre a betyárok ismét reménykedni kezdtek, mert azt hitték, hogy csak álhír az

egész, s nem is igaz, hogy katonaság üldözi őket.

Egy napon aztán a szomorú valóra ébredtek.

A kiküldött kémek ugyanis azzal a lesújtó hírrel tértek vissza, hogy a katonaság körül fogja az erdőt.

— Bizonyosan megint elárult valami nyomorult gazember! — pattogott Bandi.

— Az meglehet, mondták a betyárok komoran, — de hát ez most már úgyis mindegy. Itt már amúgy sem maradhattunk volna soká, mert az élelmiszerünk fogytán van már.

— Nohát azért még nem kell megijedni, — biztatta Patkó a bandáját, — csak legyetek résen. Mindenekelőtt az öröket kell megkettőztetni.

— De mikor úgyis már csak olyan kevesen vagyunk.

— Az mindegy! A fődolog, hogy nekem engedelmeskedjete, akkor nem lesz baj.

— Mint eddig, úgy ezentúl is híven veled maradunk és parancsaidat vakon teljesítjük — szolt egy idősebb betyár ünnepélyesen.

— Úgy van, úgy van! — erősítették a többiek.

— Hányan is vagyunk összesen? — kérdezte most Patkó.

— Tizenkilenczen, — volt a válasz.

— Nohát, akkor egy század katonától még nem ijedünk meg! — mondta Patkó hetykén.

Bandi, a mint látjuk, még mindig nem ijedt meg. Az ő bátorsága a legnagyobb veszedelemben, a mikor más ember már tehetetlen lett volna a félelmében, sem hagyta el őt és iparkodott azt társaira is áthárítani.

A banda többi tagjai azonban már nem tápláltak ilyen vérmes reményeket és aggodalommal néztek egymásra.

Az este komoran és szótlanul tértek pihenőre és nemsokára el is aludtak.

Csak Patkó maradt ébren és az éj folyamán többször is kiment és megvizsgálta az örökét, hogy nem aludtak-e el?

Hajnal felé aztán erős füttyentést hallott, mire ismét kirohant.

— Szuronyokat látok csillogni a fák között,
— jelentette az örök egyike.

— Én is, — súgta a másik halkán.

— Vonuljatok be és riasszátok fel az alvókat, még pedig a legnagyobb csendben!

— adta ki a parancsot Patkó.

Az örök a házba siettek.

Néhány percz múlva a még kinnálló betyárvezér már az előre nyomuló katonák hangját is hallotta.

Erre ő is besurrant a házba.

— Katonák! — szólt egy tiszt, — látjátok azt a viskót? Azt kell megostromolnunk, mert minden valószínűség szerint ott ütött tanyát Patkó. Látjátok, milyen gondosan sánczolták el magukat?

A katonák erre lelkesen nyomultak előre.

— Csendesen és óvatosan! — siettette a tiszt embereit. — Mindig arra törekedjete, hogy fedezve legyetek a fákkal. A gazemberek minden pillanatban elsüthetik fegyvereiket és tekintettel arra, hogy igen gyakorlottak a lövésben, hamarosan megritkíthatják sorainkat.

Amint Patkó a házba ért, így szólt a betyárokhöz:

— Fiuk, térdeljete le a pinczegáadorban, egy sor pedig hasaljon le.

A betyárok már kezdtek elhelyezkedni, de akkor eszébe jutott a vezérnek, hogy hamarjában mindenki csak egy fegyvert kapott a kezébe.

— Megálljatok! Akasszátok le a másik fegyvert is, azonkívül a pisztolyokat is tegyétek magatok elé.

Néhány percz múlva ott hasaltak a betyárok a nyitott pinczelejárásban.

Nem látszott belőlük semmi, csak a szemük.

Ezek mint megannyi villámló tüzes pontok tűntek elő a pincze sötétségéből.

Míg ez történt, a katonák már egészem közel jutottak a házhoz.

A pinczelejárát a pitvarból nyílt s a katonák előbb körüljárták a házat, s csak uzután léptek óvatosan előre, szegzett szuronyokkal a pitvarba.

Most következett el a válságos pillanat!

— Tüzelj! — intett a kezével Patkó, a mire egyszerre dördült el a betyárok fegyvere.

A következő pillanatban egy csomó katona velőtrázó halálordítással zuhant le.

Csakhamar mások törtek elő az elesettek fölött, a kiknek holttesteit az udvarra vonszolták.

— Megálljatok, gazemberek, majd elevenen pörkölünk meg benneteket! — kiáltotta a katonák közül egy magyar fiú.

Most a betyárok újabb sortüzet adtak, s ismét többen estek el a katonák közül.

Hanem azok is keményen tűzbe fogták a betyárokat és golyóik nagy pusztítást vittek véghez a betyárok közt.

Mint a zápor, úgy hullottak a golyók a katonák puskáiból.

Patkó arcát is horzsolta egy golyó, s ha akkor véletlenül a fejét egy kissé oldalt nem kapja, hát ő is halál fia lett volna.

Erre aztán bezáratta a pincze-ajtót és mindannyian rejtett üregükbe menekültek, a hová hamarosan megsebesült társaikat is magukkal vonzolták.

A katonák most döngetni kezdték az ajtót és felszólították a betyárokat, hogy nyissák ki és adják meg magukat.

Azok persze sokkal távolabb voltak a mély pinczeüregben, de ha hallották volna is a felszólítást, nem adták volna meg magukat.

Nagyon jól tudták ők ugyanis, hogy mi vár rájuk, hogy kegyelemről szó se lehet.

Nekik már csak két út volt nyitva, vagy menekülni, vagy pedig elesni a küzdelem színhelyén.

A katonák látva, hogy a betyárok nem

válaszolnak, egyre dühösebben kezdték az ajtót döngetni, a mi végre sikerült is nekik.

Ekkor szalmacsóvákat gyújtottak és lero-
hantak a pinczébe.

— No megadjatok, gazemberek! — kiál-
totta az első belépő katona — most felspé-
kelünk benneteket.

De a mint többen is lenyomultak és
mélyebbre hatoltak a pinczébe, majd hogy
sóbálványnya nem váltak, mert a betyároknak
csak hült helyüket találták.

— Hát hová lettek azok a bitangok, csak
nem nyelte el őket a föld? — szólt az
egyik katona csodálkozva.

Ezután egy ajtóra bukkantak.

Ezt is felfeszítették.

— No végre megvagytok! — kiáltották
többen diadalmasan — de korai örömük
csakhamar elmúlt, a mikor ebben a rekeszben
sem találtak senkit.

Mikor ez a kísérletük sem vezetett a kívánt
célra, puskatussal kezdték a falakat kopog-
tatni, mert azt hitték, hogy talán titkos
nyílások vannak a falakban, de arra a szűk
nyílásra még sem tudtak ráakadni, a melyen

keresztül a betyárok elmenekültek, mert a földdel vastagon be volt tapasztva.

Ez a nyílás egy hosszú földalatti folyosóra vezetett, a melyen a betyárok egy patak partjáiig juthattak.

Egypárszor vissza-visszatértek a betyárok és hallgatóztak a nyílás szélén, hogy nem fedezték-e fel a katonák.

Mikor a folyosón végig mentek, mégis megállapodtak, mert sejtették, hogy az egész erdő körül van fogva a katonaság által.

— Ha addig, míg besötétedik, fel nem fedezik ezt a rejtekhelyünket — jegyezte meg Patkó — akkor az éj leple alatt próbálunk menekülni.

— De hátha oly sűrűen vannak a katonák és zsandárok felállítva, hogy észrevesznek bennünket?

— Akkor fegyverrel fogunk keresztültörni rajtuk, — felelte Patkó nyugodtan.

Most arra került a sor, hogy a betyárok valamelyike kimegy az üregből és kikémleli az erdőt.

Erre egy fiatal betyár menten vállalkozott is.

A betyárok lélekzetüket visszafojtva hallgatóztak, a mikor pajtásuk a nyílásból kisurrant.

Alig haladt azonban 40—50 lépésnyire, a mikor menydörgésszerű puskaropogást hallottak,

— No ennek vége van! sóhajtottak a betyárok megrettenve.

— Most már legalább tisztában vagyunk azzal, hogy csak csodával határos módon menekülhetünk — mondotta Patkó komoran, — azért a legjobb lesz, ha nem halogatjuk soká a kitörést, hanem igyekezünk minél-előbb túlesni rajta.

— Hát akkor gyerünk, — mondották a betyárok elszántan.

— Mindenki annyi töltést vigyen magával, a mennyit csak elbír — szólta Bandi. — Hogyha megtámadnak, körömszakadtig védhessük magunkat.

— A pisztolyokról se feledkezzetek meg fiúk, — figyelmeztette társait egy őszbevegyült, megrögzött vén betyár.

Néhány percz múlva aztán lassan, óvatosan és nesztelenül elhánták a földet és a bozótot az üreg szája elöl s kiléptek a patak elhagyott medrébe.

Az égen bágyadtan égtek a csillagok s köztük nagy, lomha felhők úsztak.

Az erdőben mélységes volt a csend.

Sehol semmi nesz, mintha a rengeteg vadon egészen kihalt volna.

Már néhány száz. lépésnyire kúsztak a patak medrében s már csaknem biztosra vették, hogy kisiklottak az őket körülkerítő gyűrűből, a mikor egyszerre csak erős kutyaugatást hallottak.

— Végünk van! Itt valahol embereknek kell lenniük, — szóltak a betyárok megriadva.

— Csak tovább, tovább, a meddig csak mehetünk, — suttogta Patkó.

— Léptek közelednek, — mormolták a betyárok.

— Hátha nem vesznek észre, csak bátran előre, fiuk! — biztatta őket Bandi.

De e pillanatban fegyverdurranás rázta meg az erdőt, a melyet golyósüvöltés, majd pedig ismét kutyaugatás követett.

— Csak tovább! —mondotta Patkó, — a míg fel nem fedezték rejtekhelyünket, addig ne tüzeljünk.

Így jutottak Patkóék körülbelül harmincz lépésnyire az erdő szélétől.

Ekkor észrevették, hogy a katonák három lépésnyire állottak egymástól.

— No fiuk, — szólt suttogva Patkó — most mindegyiktek vegyen czélba egy-egy katonát s az így támadandó résen könnyen elmenekülhetünk.

A betyárok szó nélkül teljesítették vezérük parancsát s állukhoz emelték puskájukat,

A következő pillanatban egyszerre dördült el lövésük.

A katonák egymásra buktak.

Erre felugrott Patkó és elkiáltotta magát:

— Utánam, a ki élni akar!

Azzal kirohant a patak medréből s a betyárok elszántan nyomultak utána.

A katonák ekkor megfordultak és szaporán lövöldöztek rájuk, de a betyárok jó távol futottak egymástól s így a sötétségben nem találtak a golyók.

A betyárok egyenesen az országúira futottak s egy mély árokba húzódtak, hogy kissé megpihenjenek.

Hanem a fegyverropogás zaja felriasztotta a külső gyűrűt alkotó százharmincz zsandárt is, a kik most a betyárok üldözésére indultak.

Már pirkadni kezdett, a mikor Patkóék megpillantották az első zsandárcsapatot.

— Jönnek már a kutyák! — sziszgették ajkukat harapdálva a dühös haramiák.

Patkó felugrott és célba vette a csapat élén haladó zsandárkáplárt.

De e pillanatban az is fölkapta a pus-káját és egyszerre lőttek egymásra.

A káplár halva rogyott össze, de Bandi sem maradt sértetlen.

A golyó balfülét tépte le a haramia-vezérnek.

Sűrű és gyilkos tüzelés kezdődött most.

De ez alkalommal is a betyárok voltak előnyben.

Mert a míg a zsandárok egész teste teljes céltáblát képeztek a betyárok golyóival szemben, addig az árokban álló haramiák-nak csak a fejük látszott ki.

Potyogtak is a zsandárok, mint a verebek.

— No most már fusson, ki a merre lát, hogy üldözőink megoszoljanak! —kiál-totta Bandi.

Ő ugyanis észrevette, hogy a katonák közelednek futólépésekben.

Azzal mindannyian kiugrottak az árokból és ki jobbra, ki balra térve, vad futásnak eredtek.

A golyók úgy pattogtak a betyárok körül, mint a sűrű jégeső.

Egyszerre csak a fejéhez kapott Patkó és felordított.

— Meglőtték! — hörögte tompán, a mint sajgó nyilallást érzett tagjaiban és hamar beleugrott egy gödörbe, a hol a buján nőtt magas giz-gaz között észrevétlenül meglapult.

A vadul rohanó katonák észre se vették őt s tovább futottak, egymás után lövöldözne le a menekülő betyárokat.

A boglya titka.

Patkó órák hosszát mozdulatlanul feküdt a gödörben.

A mikor már lecsendesült az üldözők zaja, lassan, nyomorultan vánszorgott ki az árokból.

A golyó torkát roncsolta össze s azt inge ujjával befogva, négykézláb a mezőre csúszott és egy szénaboglya mellett húzta meg magát.

Baltájával jó mélyen kivágta a boglya alját és bedugta tarisznyáját.

Ezután a szénát megint ráhúzta és kezével gondosan elegyengette, hogy senki se vehesse észre, hogy azt valaki megbolygatta.

Ekkor aztán felállt és hátával nekitámaszkodott a boglyának és várt türelmesen, hogy nem jön-e valami szekeres ember, a ki megkönyörülne rajta és hazaszállítaná.

Ruhája csupa vér lett és roncsolt torkával csak hörögve kapkodott levegő után.

Ereje mindinkább hanyatlott a roppant vérveszteség és rettenetes szomjúság kezdte gyötörni.

Nemsokára egy öreg ember ballagott el a közelében, hogy lekaszált szénáját összegyűjtse.

Patkó nagy erőlködéssel fölemelkedett és hörgő hangon kiáltott az Öreg után:

— Bácsi! — Álljon csak meg egy szóra!

Erre az öreg közelebb lépett Patkóhoz és mikor jobban szemügyre vette, így kiáltott rá.

— Dögölj meg kutya! Úgy-e te vagy az a híres Patkó, a kiért tűvé tették a katonák az egész határt?

Aztán lehajolt hozzá:

— Ej, de szép csizmád van, — folytatta kárörvendően az öreg — jó lesz az nekem, teneked az már úgy sem kell, mert már úgylis a dögrováson vagy.

— Ne gúnyolj, — hanem inkább üssél agyon, hogy ne kínlódjam tovább, — esengetd Patkó.

— Csak kínlódj, gazember! Vigyázz, mert még majd a zsandárok is ide küldöm, hadd kössenek föl.

Bandi a boglya tövébe temette arcát és nyugodtan tűrte, hogy a kőszívű ember lerángassa a csizmáját a lábáról.

— Most már úgy is mindegy — gondolta a haldokló betyárvezér, — akármeddig vergődöm is, majd csak megkönyörül rajtam a halál!

Ismét roppant szomjúság gyötörte és kínlóiban csaknem a földet harapta.

A nap már magasan járt az égen, a mikor egy fiatal gazdalegény jött arra s észrevéve a vérében fetregő embert, lehajolt hozzá és emelgetni meg költögetni kezdte.

— Az Istenért, bácsi, mi történt magával?

— Meglőtték öcsém és meghalok!

— Dehogyan hal meg! Mindjárt hazafutok a szekerekért és beviszem a faluba.

— Ne fáradj fiam, mert már úgyis végem van, de ha Istent ismersz, adj egy korty vizet.

— Nagyon szívesen, bácsikám, hisz itt a hátamon egy egész korsó.

Ezzel letette a korsót a válláról és odanyújtotta Patkónak.

A haldokló mohón kapott a korsó után és kétszer egymásután jót húzott belőle.

— No fiam, — szólt Patkó hörögve és erőtlenül — hallgass rám és fogadj szót egy haldoklónak.

A legény leült melléje a földre, hogy jobban hallhassa suttogó szavát.

— Látod itt, fiam, ezt a szénaboglyát? Nem tudom ugyan, hogy kié, de akárkié legyen, vedd meg, még ha száz forintot is kérnek érte.

— Jól van bácsi, megveszem.

Alig hogy ezt kimondta, Patkó egy nagyot sóhajtott és meghalt.

Bandi még halálában sem feledkezett meg arról, a ki jót tett vele.

A legény csakugyan megfogadta a jó

tanácsot és megvette a szénaboglyát s másnap fölrakta a szekereére.

A mikor a boglya aljára ért, villája beleakadt valami tárgyba.

— Hát ez mi lehet? — kérdezte a legény magától.

Ezzel elszedte a még rajta levő szénát.

— Nini, egy tarisznya! — mondotta csodálkozva és hamar leguggolt hozzá és kinyitotta azt.

Ekkor szeme-szája elállt a bámulattól.

A tarisznya tele volt tömve pénzzel.

A legény mohón szedte ki annak tartalmát.

Talált benne egy egész csomó ezres, százas és tízes bankót és végül egy kis zsák aranyat.

A tarisznya tartalma pár százezer pengőnél is többet ért.

Így aztán a kis telkesgazda a leggazdagabb birtokos lett az egész vidéken.

De nem szólt róla senkinek se, hanem elvette szíve választottját, sok-sok hold földet vett, azonkívül szőlőket és egy olyan pompás házat építtetett magának, hogy akármelyik főúr is megirigyelhette volna tőle.

Patkót, a kiről csak később tudta meg,

hogy kicsoda, még haló porában is áldotta a legény, a miért őt olyan boldoggá tette.

És mindezt a nagy kincset egy ital víznek köszönhette!

Patkó halálával felbomlott a bandája is. Legnagyobb részét lelőtték a katonák és zsandárok, a kik pedig sebesülten fogságra jutottak, azokat a kaposvári rögtönítélő törvényszék rövidesen felakasztatta.